

De Vriend der Zondagsschool.

We stonden hem met open mond aan te staren.

Hoe Grootvader vertelde.

Dat was een gezellig uurtje, als grootvader zijn pijp opstak en begon te vertellen! Wat zag hij er vriendelijk uit. Wat kon hij glunder lachen. Als hij wat guitigs opmerken wilde, blies hij eerst een flinke rookwolk de lucht in!

En wij? We stonden hem met open mond aan te staren. We luisterden als vinken. Onze oogen werden grooter, naarmate grootvader wonderlijker dingen vertelde. Wat spande grootvader zich in om ons te boeien! Onvermoeid rustte zijn vriendelijk oog op ons, kleine hoorders. We zullen het nooit vergeten!

Evenmin als we vergeten zullen die meesters en juffrouwen van de Zondagsschool. Wat hadden sommigen toch een bewonderenswaardigen tact om ons de dingen aanschouwelijk voor te stellen; om zich te verplaatsen in *onzen* gedachtenkring! Vertellen is niet gemakkelijk. Dat hebben we later zelf onder-vonden.

Maar weet ge wat zooveel helpt? Of iemand een vriend van kinderen is. Die dat *niet* is, kan u nooit boeien, *niet* waar? Die het *wel* is, kan misschien niet altijd mooi vertellen, maar toch luistert gij wel naar zulk een.

Ziet het maar aan grootvader, en aan ons, kinderen, die bij hem staan! We zouden u wel eens willen mee-deelen wat hij vertelde; wat zoudt

ge luisteren! Maar dat gaat niet; we weten het niet meer. Doch *hoe* hij vertelde.... Mooi! Heel mooi! Zeker, er zal wel wat ontbroken hebben aan zijn verhaal, aan zijn manier van vertellen. Maar *wij* vroegen daar niet naar. Wij voelden, leefden met hem mee, als hij uit zijn ervaringen allerlei opdiepte. Want grootvader had ons lief. Dat wisten we. En wie kinderen liefheeft, is de beste opvoeder. Niet zóó liefhebben, dat er niet bestraft wordt. O, neen, de ware liefde bestraft juist; tot heil. De ware liefde is net als de koesterende zonnestralen in den winter of in de lente. Wat gaan we er gaarne in staan. Wat zijn in de lente de zonnestralen noodig voor de ontwikkeling van de kleine en zwakke plantjes.

Lieve grootvader! wij vergeten u niet. We denken nog altijd aan uw liefde tot ons. En ze is een voorbeeld voor ons om onze kinderen lief te hebben en ze *mooi* te vertellen.

Een schaapje van den Goeden Herder.

„Kees! sta toch recht op je beenen; je zult nog scheef groeien!” zoo sprak moeder tot haar vijfjarig zoontje, die, uit de kleine school

gekomen, weer stond te leunen tegen de toonbank in moeders winkel.

De vader van Kees was veel van huis, en moeder had het druk met helpen. Daarom hadden zij, een jaar geleden, „kleine Kees” naar de kleine school gestuurd.

En wat ging hij er graag heen! Niet alleen, omdat er prettig gespeeld werd, maar hij hoorde zoo gaarne de mooie geschiedenissen uit den Bijbel vertellen.

Vader las wel uit den Bijbel voor, maar vertelde er nooit uit, ja, hij dacht zelfs, dat het voor kleine kinderen onmogelijk was, er iets van te onthouden; maar dat zou hij wel anders zien.

Langzamerhand begon Kees al eens wat te vertellen, later wat meer, en eens op een avond vertelde hij de heele geschiedenis van den Goeden Herder en de schaapjes.

Daar sloeg de klok zeven uur, en moeder riep „bedtijd.” En al heel spoedig lag onze Kees heerlijk in zijn bedje te slapen.

„Ik kan niet gelooven,” zeide moeder, „dat onze Kees ooit een flinke, sterke jongen zal worden, altijd dat hangen, weinig trek in eten, hij ziet er zoo bleek uit.”

En zij had wel goed gezien, want korten tijd daarna kwam hij half ziek thuis en zeide: „O moeder, ik heb zoo’n pijn in mijn beenen en pijn in mijn hoofd, alles doet zeer.”

„Kom maar hier, Kees, moeder zal je in een warm bed leggen, en dan is het morgen wel over.”

Maar in plaats van beter, was

het den volgende dag veel erger met hem, en de dokter, die gekomen was, zeide: „Uw jongentje is zeer ziek, het moet heel stil om hem heen zijn.”

O wat waren de ouders van Kees bedroefd, dat hun kind in zoo korten tijd zoo ernstig krank was geworden! Zou hij nog beter worden? Of zouden ze hem moeten missen? Zij zetten zich neder bij zijn bed, en zagen nu, hoe spoedig hij adem haalde, en hoe heet hij was van de koorts. Hij kon niet stil liggen praatte en zong alles door elkaar.

„Het is verschrikkelijk om aan te zien,” zei de vader tegen moeder, „maar wat ik het ergste vind is dit, dat ik niet weet, of hij bij den Heer Jezus zal komen als hij sterft; hoe zal het toch met een kind van dien leeftijd gaan?”

„Ik weet het ook niet, maar kijk eens, hij wordt rustiger, hij heeft de handen gevouwen en de oogen dicht; wat ligt hij nu stil!”

Gelukkig is tante gekomen om in den winkel te helpen, want de ouders gaan nu niet meer van hun kind weg, maar blijven rustig in de kamer. Doch in hun hart is het niet rustig; het klopt van angst, hoe het met hun kind zal gaan.

„Och, Heer Jezus!” bidden zij, „als het goed is, maak Gij dan ons kind beter, maar als het van ons weggaat, mag het dan bij U komen? O Heere God! wisten wij maar, waar hij heenging! Amen.”

En daar begint opeens Kees zacht te zingen:

Zou ik dan niet vroolijk zijn?

Toch een schaapje, al ben ik klein!

Zou ik angstig zijn, of klagen?

Eens word ik naar huis gedragen.

In mijns Herders arm en schoot,

Heiland, mijn geluk is groot!

„Lieve Kees!” sprak vader, „wie is dat schaapje, waarvan je zingt?”

„Ik, vader!.... en de Heer Jezus is de Goede Herder... die de schaapjes gelukkig maakt. Moe, komt de Heer Jezus gauw..... om me te halen?.....”

„Misschien wel, Keesje!”

En Keesje stak zijn handje nog toe, doch nauwelijks had hij zijn arm uitgestrekt of hij viel krachteleloos op het witte laken neer. Een mat-bleeke kleur gleed over het uitgeteerd gezichtje. Nog één snik en.... Keesje was niet meer.

„Ach!” riep moeder, overstelpt van droefheid uit, „onze Kees is dood!”

„Neen,” antwoordde vader, „onze Kees leeft, maar niet meer bij ons op aarde, doch bij den Heiland in den hemel. Nu eerst denk ik aan den tekst, die in Gods Woord staat: „Laat de kinderkens tot Mij komen en verhindert ze niet, want hunner is het Koninkrijk der hemelen!” En hoe groot ons verdriet ook is over het gemis van onzen lieven Kees, laten wij toch samen den Heer Jezus danken, dat Hij ons gebed verhoord heeft.”

God ziet ons aan.

Wat is die geschiedenis van Abram toch mooi, niet waar? Telkens hooren we weer iets over hem, dat ons aantrekt en boeit.

Weet ge nog wel, dat we al een paar maal hebben opgemerkt, dat Abram een *vriend van God* wordt genoemd?

Dat bleek weer zoo heerlijk, toen God een verbond met hem maakte. „Vrees niet, Abram!” klonk het woord des Heeren. „Ik ben u een schild, uw loon zeer groot.” Welk een vertroostende belofte! En toen leidde de Heere God Abram naar buiten — het was in den laten avond of misschien in den nacht — en zeide: „Zie nu eens op naar den hemel, en tel de sterren indien gij ze tellen kunt. Zóó zal uw zaad zijn.” God verbond Zich dus om Abram te bewaren en te helpen, en ook om hem een groote nakomelingschap te geven; en straks ook het land, waar hij nu woonde, maar dan heel uitgestrekt, van den Nijl tot aan den Eufraat toe. (Genesis 15 : 18—21.) Wel een bewijs, dat Abram Gods vriend was.

En *vertrouwde* Abram nu op het woord van dien Hemelschen Vriend? Ja, hij *geloofde* God.

Dit was heerlijk. Want het was niet zoo gemakkelijk voor hem. Hij had nog niet eens één zoon. En het werd al moeilijker voor hem,

toen de belofte maar niet vervuld werd, en vele jaren voorbij gingen. Wachten op iets, dat ons beloofd is, valt niet zoo licht.

Dat bewees Sarai, Abrams huisvrouw wel. Zij werd al zoo oud, en ze kreeg maar geen kind. Toen dacht zij, of ze God niet kon helpen. Ze deed dit als volgt. Abram en Sarai hadden een dienstmaagd,

ven. Sarai sprak er over met Abram, en Abram vond toen goed, dat Sarai maar deed wat zij het beste vond. Toen vernederde Sarai Hagar. En dit verdriette Hagar zóó, dat zij vluchtte. Maar God zag haar. Toen zij aan een fontein zat in de woestijn, kwam de Engel des Heeren tot haar en zeide tot haar: „Hagar, vanwaar komt gij,

Hagar geheeten. Toen nu deze een zoon kreeg, sprak zij er over, dat deze wel de zoon zou kunnen zijn, die beloofd was. Een oogenblik luisterde Abram naar zijn vrouw. Maar dat duurde niet lang. Want Sarai kreeg spoedig verdriet, doordat zij op Hagar had vertrouwd in plaats van op God. Hagar werd hoogmoedig, en verachtte haar meesteres. Dat kon zoo niet blij-

en waar zult gij heengaan?" En toen moest Hagar bekennen, dat zij vluchtte; ze wist niet waarheen. En weet ge wat de Engel toen zeide? Wat God altijd zegt, als we afgedwaald zijn: **Keer terug!** Ze moest weer naar Sarai gaan, en zich voor haar meesteres vernederen. En dan zou God haar zegenen. Haar zoon Ismaël zou dan wel niet de zoon der belofte zijn, de

zoon, die een ontelbaar geslacht tot nakomelingschap zou hebben, en die in het beloofde land zou wonen, maar hij zou toch wel de stamvader worden van een groot volk, en zou een woudezel van een man worden. En dit is ook geschied. Er wordt van hem gezegd: „Zijn hand zal tegen allen zijn, en de hand van allen tegen hem.” Dit is waar van Ismaëls nakomelingen. Wij noemen ze de Arabieren. Ge hebt wel eens van hen gehoord, niet waar? — Hagar deed wat haar gezegd werd, en zij was zóó blij, dat zij God daar een naam gaf. Zij noemde Hem: *Gij God des aanziens*. Wat is dat mooi! „Ja,” zeide ze, „heb ik ook hier gezien naar Dien, die mij aan-aanziet?” Zij was gevlucht, zij was bedroefd geweest, zij had misschien vermoeid wat water uit de fontein gedronken en gedacht, al starend naar den grond, wat toch haar toekomst zou zijn. Hoe zou ze in het leven blijven? Wat zou er van haar zoontje worden? Maar God zag haar aan. Hij had medelijden met haar. Doch toen ook gehoorzaamde zij Zijn stem. En dat maakte haar onuitsprekelijk gelukkig.

Lieve kinderen! weet gij waar gij heengaat? De mensch is van God gevlucht. Hij wil liever doen wat hijzelf wil, en niet onderworpen zijn aan God. En als hij nu nadenkt, gevoelt hij zich ongelukkig. Hij heeft geen vrede, geen tehuis. Weet ge wat hij nu doen moet? Luiste-

ren naar God. — *Gij* denkt niet het eerst aan Hem. Neen, vóórdat gij tot Hem opziet, ziet *Hij* u. Denkt er maar eens aan, dat gij niet uit uzelf naar de Zondagsschool zijt gegaan. God gaf het sommigen in het hart, om kinderen het Evangelie te verkondigen. En Hij gaf het uw ouders in het hart, om u naar de Zondagsschool te doen gaan.

Hij is de God des aanziens.

O, hoe schoon! God ziet ons aan; onze ellende. Hij weet, dat wij niet waarachtig gelukkig zijn. En nu vraagt Hij ons waar we heengaan. Ja, dat weten we niet. Of eigenlijk, we weten het wel: we gaan voor eeuwig verloren; we moeten omkomen. Maar nu zegt God ons: neen, dat behoeft niet; ge kunt gelukkig worden, en straks heel veel heerlijks ontvangen; doch dan moet ge één ding doen: ge moet tot Mij terugkeeren, ge moet u bekeeren, en ge moet gelooven in den Heere Jezus, die stierf, opdat ook gij zoudt leven. En als we nu gehoorzaam zijn aan Zijn stem, dan zijn we gelukkig. Dan kunnen we altijd er op vertrouwen, dat God ons aanziet; dan weten we, dat Hij steeds Zijn vriendelijk oog op ons gevestigd heeft, nacht en dag!

Hagar ging dus terug naar Sarai, en ze had het er verder heel goed, al was haar zoon Ismaël de zoon der dienstmaagd, en al zou hij dus nooit de zoon der belofte worden.

Dertien jaar later kwam God tot Abram om Zijn verbond te vernieuwen. Nu, dat had Abram wel

noodig. Hij was al bijna honderd jaar, en Sarai bijna negentig! En nòg hadden ze geen zoon.

Het eerste wat God nu deed, was: opnieuw zeggen, dat Zijn verbond met Abram was. En om Abram hieraan elken dag te herinneren, en het ook aan anderen te doen bekend worden, zeide Hij: „Uw naam zal niet meer Abram genoemd worden; maar uw naam zal wezen Abraham.... En gij zult den naam uwer huisvrouw niet Sarai noemen, maar haar naam zal zijn Sara.” Abram wil zeggen: verheven of groote vader. Abraham: vader van een menigte; van vele volken. Daarin lag dus een heerlijke belofte. Sarai wil zeggen: mijn vorstin; Sara: vorstin. Ook een treffende aanwijzing. Sarai zou niet alleen Abrams vorstin, Abrams geliefde zijn. Neen, zij zou de moeder van koningen worden. Zoo werd Sarai tot een vorstin, en Abram tot een vader van een menigte volken.

God deed echter nog meer. Hij veranderde niet alleen de namen, maar gaf ook een teeken van het verbond. God wilde, hetgeen Hij zeide, verzegelen; zoodat Zijn belofte voor deze aarde altijd in herinnering zou blijven. Alle mannen en jongens van Abrams huis — hijzelf en Israël ook — moesten daarom een teeken ontvangen, hetgeen genoemd wordt de besnijdenis. En deze instelling is altijd bij de Joden in waarde gehouden. Daardoor zijn ze afgezonderd van alle andere volken.

Was het wonder, dat Abraham neerviel om Hem te danken? We lezen, dat hij lachte. Maar het was geen ongeloovig lachen; geen gevolg van twijfel; neen, van *verbazing!* „Zullen een honderdjarige en negentigjarige nog een zoon krijgen? O God! het is te groot! Laat Ismaël het maar zijn!” Maar God zeide: „Neen, gij zult een eigen zoon krijgen. En ge zult hem *Izak* noemen.” *Izak* beteekent: *lachen*. Als hij dan later zijn zoontje zou aanzien, kon hij denken aan het lachen, waarmede God onzen mond vervult, als Hij ons iets geeft, dat boven onze verwachting is.

Wat is onze God goed! Hoe weet Hij het geloof te beloonen, en welke heerlijke beloften schenkt Hij aan hen, die Hem liefhebben! Ja, *God ziet ons aan!*

BIJBELSCH E V R A G E N .

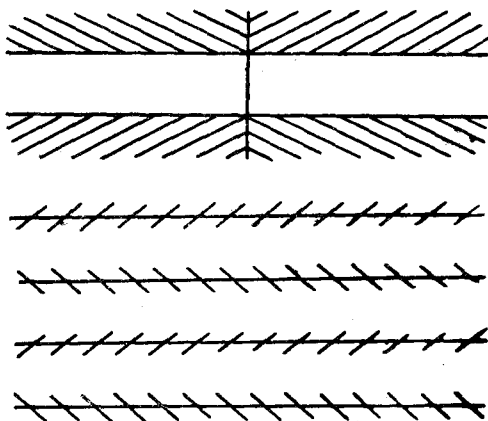
Te lezen Genesis 16 : 13—16, en 17.

1. Hoe heette de dienstmaagd van Sarai?
2. Welken naam gaf zij aan God?
3. Hoe heette haar zoon?
4. Na hoeveel jaar vernieuwde God het verbond met Abram?
5. Welke nieuwe namen kregen Abram en Sarai?
6. Wat beteekenen hunne namen?
7. Wat is het teeken van Gods verbond?

ZELF GEZIEN!

Als men iets zelf gezien heeft, dan is er toch geen twijfel aan, of *het is zoo*, niet waar! Heeft men iets van hooren vertellen, ja, dan kan er nog twijfel bestaan, maar iets, dat men zelf gezien heeft...

Ho, ho, wacht eens even. We hebben er al eens meer samen over

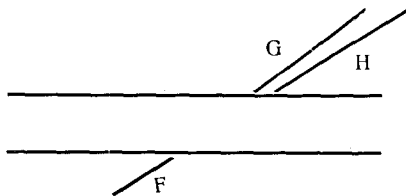
Wilt ge nog een voorbeeld van gezichtsbedrog? Bekijk dan eens opmerkzaam de hiernaast staande teekening. De lijn F wordt afgebroken door twee andere, evenwijdig loopende dwarslijnen, doch aan de andere zijde van de twee dwarslijnen loopt F weer door. Nu geeft ons figuur echter twee lijnen en wel G en H. Welke, denkt ge, is nu het verlengde van F? Indien ge het

gesproken, dat, wat men, zooals het dan uitgedrukt wordt, met *eigen* oogen is gezien, toch nog wel op een vergissing kan berusten en we hebben dat toen met voorbeelden aangetoond.

Hier hebben we nu nog eens een paar aardige teekeningen. Bij de eerste schijnt het, of de afstand tusschen de beide horizontale lijnen, in het midden, waar de dwarsstreep is, het breedst is en naar de uit-

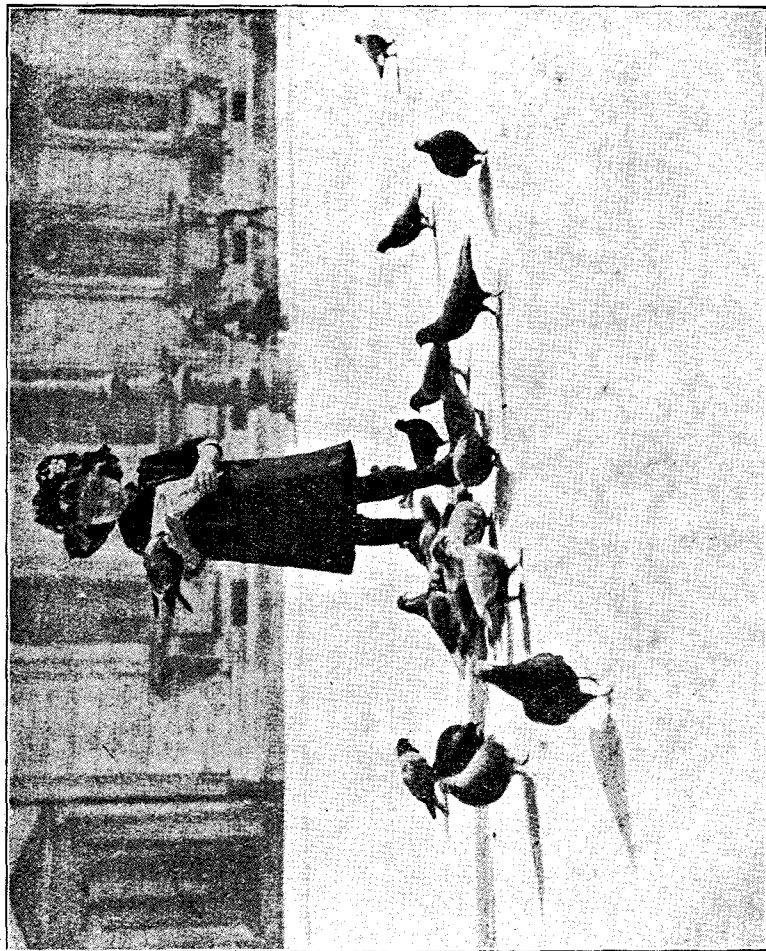
einden smaller wordt, en toch is dit niet het geval. Meet het maar na. De tweede teekening laat ons een zig-zag vorm zien, niet waar? Mis hoor, zelf gezien en toch verkeerd gezien. Die vier lijnen loopen precies evenwijdig; overal is evenveel tusschenruimte. Die kleine schuine lijntjes willen ons echter bedriegen en daardoor lijkt het of de groote lijnen schuin staan. Opgepast dus met „zelf gezien!”

meent geraden te hebben, meet het dan eens na met een lineaal. Tien tegen een, dat ge u vergist hebt in uw keuze.

De Vriend der Zondagsschool.

DE BELIJDENIS VAN EEN JOODSCH MEISJE.

Een jonge Jodin was in 't bezit gekomen van een Nieuw-Testament. Zij las er in, en werd overtuigd, dat de Heere Jezus werkelijk haar Messias was. Maar jong en klein als zij was, hield zij deze wetenschap voor zich alleen, en vertelde er niets van aan haar familie, daar zij bevreesd was, dat men dan boos op haar zou zijn. Op zekeren avond echter, toen zij en haar moeder tot laat in den nacht opzaten, en bij het gesprek iets over de Christenen gezegd werd, werd zij op de proef gesteld.

„Houd je van de Christenen?” vroeg haar moeder haar.

„Ja,” was het antwoord.

„Waarom? Ze zijn immers slechte menschen.”

„O, neen! het zijn goede menschen, want ze hebben God lief!”

„Wat? Hebben de Christenen God lief? Onmogelijk! Zij volgen dien vervloekten Nazaréner.”

„Neen, moeder, zij *moeten* God wel lief hebben, want zij hebben Zijn Zoon, Jezus Christus, lief, en Die is liefde,” zeide het meisje met bevende stem en kloppend hart.

„En hebt *gij* dien verachten Jezus dan soms ook lief?” vroeg de moeder, van haar stoel opspringende, terwijl een plotselinge achterdocht op haar gezicht te bespeuren viel.

Er was een groote tweestrijd in het hart van het Joodsche meisje, maar zij zag op tot den Heiland, en smeekte Hem om kracht. En Hij hielp haar om kalm en onbevreesd te antwoorden:

„Ja moeder, ik heb Hem ook lief.”

De oogenblikken, die nu volgden, waren voor het jonge meisje bitter en moeilijk. Maar *Hij* was bij haar, Hij, die nooit Zijn zwakke volgelingen in de uren van beproeving begeeft. En Hij maakte, dat de zwakke discipelin een *getrouwe* volgeling van Hem werd. Zij wankelde niet, zelfs niet toen de deur van haar ouderlijk huis geopend werd, en zij voor de keus werd gesteld, om voorgoed haar ouderlijk huis te verlaten, of haar sinds kort gevonden Heiland te verloochenen. Zij verloochende Hem niet, en de moeder verstootte haar met zooveel zorg opgevoede dochter. Het bedeesde, zwakke meisje, nog geen zeventien jaar, werd voor altijd door de moeder verwijderd van haar huis en hart!

Toen zij nu zoo in den regen en in de duisternis stond, niet wetende waarheen te gaan, kwam Satan en fluisterde haar woorden van vertwijfeling en onrust in het oor. Maar zij viel op de knieën op den kouden, natten grond, en bad: „Heere Jezus! indien Gij werkelijk mijn Heiland zijt, breng mij dan bij de geloovigen!”

En Hij leidde haar schreden naar een Christelijk huis, waar zij vriendelijk en teeder ontvangen, en

onmiddellijk goed verzorgd werd.

Haar vroegere Joodsche vrienden en kennissen wilden niets meer met haar te doen hebben. Zij lieten haar links liggen en braken allen omgang met haar af. Voor een afvallige was bij hen geen plaats. — Laten wij God danken, dat *wij* zulke zware beproevingen niet hebben. Maar verloochenen *wij* soms den Heere Jezus wel eens? Durven we op school, of elders, er voor uitkomen, dat Hij onze Heiland is? Of zijn we bang om uitgelachen te worden? Als we den Heiland kennen, laten we dan zonder vrees Zijn naam belijden! We moeten kleur bekenen evenals dat Joodsche meisje deed, en waar het noodig is, ook van het heerlijke, dat wij bezitten, getuigen. Dat is misschien wel eens moeilijk, doch als we eenmaal flink zijn uitgekomen voor ons geloof, dan valt het een tweede maal gemakkelijker, een derde maal gaat het nog beter, en ten laatste is het bij ons zóó, dat we niet anders kunnen.

Tot den Heiland!

De Heer, zoo sprak Hanna de moeder,
De Heer is gekomen in 't land!
Hij heelt alle ziekten en kwalen
Door 't aanraken slechts van Zijn hand.
En nu, 'k neem de kinderen samen:
Mijn Racheltje, Jozef en Jan,
En Esthertje draag 'k in mijn armen
Naar Jezus, zoo haastig ik kan.

De vader aanschouwde haar vriend'lijk,
Maar schudde bedenk'lijk het hoofd:
't Is 't plan van een teedere moeder,
Maar 'ndenkenbeeld, van wijsheid beroofd!
Als de kindren van duivels bezeten,
Of stervende waren van pijn,
Of wel met melaatsheid bevangen,
Dan zou er een reden voor zijn.

Neen, hinder mij niet, lieve Nathan!
Mijn hart is zoo droevig en vreemd,
Wellicht als ik kom met mijn zorgen,
Dat Jezus mijn lasten ontnemt,
Wil Hij Zijne hand op hen leggen,
Zal 't hart mij weer rustiger slaan,
En zegen en heil zal hen volgen
Voor altijd, wáárheen zij ook gaan.

Zóó, over de heuv'len van Juda,
Door wijngaard en koren en land,
Met Esthertje aan haren boezem,
En de andre drie aan haar hand,
Door de menigte heen, die gedrongen
Hem aanhoort met open gemoed,
Dringt zij, door geleerden en grooten
Tot Jezus, en valt aan Zijn voet.

Wat kwelt gij den Meester, sprak Petrus,
Met kindren zoo jong en zoo teer,
Zie toch, van des morgens tot 's avonds
Zoo predikt en arbeidt mijn Heer!
Maar toen sprak de Heer: Laat ze komen,
Verhindert de kinderkens niet!
En Esthertje nam Hij in d' armen,
En wég was nu Hanna's verdriet.

En Racheltje zat op Zijn knieën,
De broertjes, die stonden op zij,
Toen lei Hij Zijn hand op hun hoofden,
En gaf hun Zijn zegen daarbij.
Hij sprak van het kindje in Zijn armen:
Derzulken is hemelsche vreugd!
En Hanna ging weer naar haar woning,
Bevrijd van haar zorg, en verheugd!

Beloonde gastvrijheid.

Een vriend bezoekt men gaarne.

Abraham wordt in den Bijbel een *vriend* van God genoemd.

Welnu, thans wil ik u eens vertellen, hoe God op zekeren keer zoo heerlijk bewees, dat Abraham Zijn vriend was, door bij hem op bezoek te komen. En wel met twee engelen.

Welk een voorrecht voor Abraham, zulk hoog bezoek te mogen ontvangen!

Zouden wij het niet heerlijk vinden, als bijvoorbeeld de Koningin eens bij ons op bezoek kwam?

Ge kent het eiland Marken wel, dat onlangs zoo geleden heeft van den watersnood? Daar woonde eens een oude man, die op zekeren dag Koning Willem den Derde op bezoek kreeg in zijn huisje. De Koning nam toen zelfs bij hem in zijn ééne vertrek op een stoel plaats. En wat deed nu het oude vadtje? Hij spelde een doek op dien stoel, en zette daarop de woorden: „Hier zat onze Willem; *op dezen stoel mag niemand anders zitten.*” — Zulk een eer achtte hij het, dat de Koning in zijn woning zijn gast was, al was het dan ook maar voor enkele oogenblikken!

Maar hoeveel méér eer viel dan Abraham te beurt, toen de Schepper van hemel en aarde naar zijn tent kwam, Dezelfde, die gezegd had:

„Ik ben uw schild, uw loon zeer groot;” en toen Deze bij hem wilde zitten als gast, ja, met hem wilde eten en drinken!

Het was op den middag. En dan is het in het Oosten zeer heet. Daarom zat Abram aan de deur van zijn tent in de schaduw van de prachtige eikenboomen van Mamré.

Opeens, toen hij opkeek, zag hij drie mannen naderen. Ik denk niet, dat hij geweten heeft wie het waren. Wanneer hij dat het eerst bemerkt heeft, kan ik niet zeggen. Zeker is het, dat hij dadelijk gevoeld heeft, dat één der drie de hoofdpersoon was, want één hunner spreekt hij aan, en vraagt hem, zijn knecht niet voorbij te gaan, maar zijn gast te willen wezen. Zeker is het ook, dat hij later, toen de Heer naar Sara vroeg, begrepen heeft, welke hooge gasten hij gastvrijheid had bewezen.

In het Nieuwe Testament lezen wij: „Vergeet de gastvrijheid niet, want door haar hebben sommigen, zonder het te weten, engelen gehuisvest.”

Dat ondervond ook Abram. Hij *liep* de vreemdelingen te gemoet. Hij haastte zich dus om de moede reizigers verkwikking aan te bieden. Met Oostersche beleefdheid boog hij zich voor hen ter aarde. En hij zeide, dat het hem een groot voorrecht zou zijn, als de vreemdeling met zijn dienaren bij hem wilde komen; als ze wilden leunen onder den schaduwrijken boom; als hij

Abram voor zijn tent.

hun de voeten mocht wasschen. In 't Oosten droeg men geen kousen en schoenen zooals wij, maar bloote voeten met sandalen. De voeten waren, als men lang gewandeld had, bestoven en heet. En dan was het een verkwikking, als de voeten werden gewasschen. Ook zeide Abraham, dat hij brood zou halen, opdat zij zich zouden kunnen sterken, om dan weer verfrischt den weg te kunnen vervolgen. Want hij wilde ze niet houden; niet van hun werk afhouden. De ware gastvrijheid is, *dat de gast vrij is*.

En toen de vreemdelingen zeiden: „Doe zooals gij gesproken hebt,” voegde Abram de daad bij het woord, en deed alles zoo goed als hij kon, om het zijn gasten zoo aangenaam mogelijk te maken.

Lees eens wat er van hem geschreven staat: „En Abraham *haastte* zich naar de tent tot Sara, en hij zeide: *Haast u*, kneed drie maten meelbloem, en maak koeken. En Abraham *liep* tot de runderen, en hij nam een kalf, teeder en goed, en hij gaf het aan den knecht, die *haastte* om dat toe te maken. En hij nam boter en melk, en het kalf, dat hij toegemaakt had, en hij zette het hun voor, en stond bij hen onder dien boom, en zij aten.”

Met hoeveel *zorg* bereidde hij alles, niet waar? Met hoeveel *spoed* ook! En als een dienaar stond hij bij de gasten, om ze te bedienen. Sara moest helpen. De knecht eveneens. En het beste zette hij zijn gasten voor.

Die den Heere Jezus liefhebben, kunnen hieruit veel leeren. Want zij worden opgewekt om naar gastvrijheid te streven. Wij kunnen niet den Heere Zelf in ons huis ontvangen; ook geen engelen. Maar wij kunnen om 's Heeren wil anderen weldoen. En anderen, die den Heiland liefhebben, mogen wij ontvangen, alsof wij den Heiland Zelf ontvangen. Dan moeten we onze gasten goed bedienen, ons haasten om ze goed te doen, en het beste voorzetten. Zonder het te weten, kan men op deze wijze engelen huisvesten. En in elk geval beloont de Heer ons, als wij om Zijnentwil ons opofferen voor anderen.

Abrahams gastvrijheid werd op bijzonder heerlijke wijze beloond. De geliefde Heer Zelf was zijn gast. Hem, zijn Vriend, mocht hij bedienen, dicht bij zich hebben, in de oogen zien, naar Hem luisteren!

Tegenover den Heer kunnen wij niet in werkelijkheid Abrahams voorbeeld volgen. Maar wel kunnen wij in ons *hart* den Heer Zelf een plaats geven. De Heer Jezus heeft gezegd: „Zoo iemand mij liefheeft, die zal Mijn Woord bewaren, en Mijn Vader zal hem liefhebben, en Wij zullen tot hem komen, en Wij zullen woning bij hem maken.” En de Heer Jezus houdt woord! Hebben we Hem dus waarlijk lief, dan doen we wat Hij gaarne wil, dan zetten we ons hart open om te luisteren naar Zijn Woord, dan komt Hij Zelf in ons hart wonen. Is dat niet heerlijk? De Heer ziet niet

gaarne harten, die traag zijn om iets voor Hem te doen. *Wij* komen ook niet gaarne in huis bij menschen, die alles te veel vinden; die alleen aan zichzelf denken. Maar als ons hart warm voor Hem klopt, o, dan komt de Heer Jezus zoo gaarne tot ons. En dan zijn we zoo gelukkig. Dan doen we ook gaarne iets voor anderen, die den Heiland liefhebben. Dan is het ons een voorrecht Hem te dienen in de Zijnen.

Lieve kinderen! hoe heerlijk zou het zijn, als gij allen den Heer Jezus waarlijk liefhadt en Hem een plaats gaaft in uw hart. Dan zijt gij ook vrienden des Heeren.

En weet ge wel, dat ge dan *altijd* iets van Hem ontvangt? „Waar Jezus komt, daar zegent Hij, Dat doet Hij u, dat doet Hij mij.” „Waar Jezus komt, daar geeft Hij vree, Daar brengt Hij al Zijn heilgoed mee.”

Zoo ging het ook bij Abram.

Door het zien van den Heer, was Abram al overgelukkig. Maar nu verheugde de Heer nog zijn hart, door hem een blijde boodschap te geven. Hij bevestigde wat Hij hem vroeger al had gezegd, en nu met een aanduiding van den tijd, waarop het geschieden zou: „Ik zal voorzeker weder tot u komen, omtrent dezen tijd des levens, en zie, Sara, uwe huisvrouw, zal een zoon hebben.” God houdt zijn beloften. Hij vergeet ze nooit, al stelt Hij het geloof wel eens op de proef. Ook bij Abram was dit het geval geweest.

Zijn geduld en geloof waren beproefd.

En nu kwam het uit, hoe Sara en Abraham waren. Sara's geloof was zwak geworden. Maar Abraham zag zijn geloof bevestigd, en was verblijd.

Toen de Heer gezegd had, dat Sara over een jaar een zoon zou krijgen, lachte Sara ongeloovig. Ze was immers al zoo oud! Reeds negentig jaar! En dan zou zij, oude vrouw, nog een zoon krijgen?

De Heer had wel naar Sara gevraagd, maar het tot Abraham gezegd. Doch Sara had geluisterd aan de deur der tent. En toen zij de boodschap hoorde, had zij bij zichzelf gelachen, niet denkende, dat de Heer het zou merken.

Maar de Heer weet alles. En toen Sara voor den dag kwam, en loochende, dat zij gelachen had, zei de Heer: „Neen, maar gij hebt gelachen!” En daar stond zij nu, verlegen en beschaamd.

Ja, als we geen geloof hebben, en niet met den Heer rekenen, dan worden we beschaamd.

Denken we er wel aan, dat de Heer *alles* ziet? Zijn oog doordringt de duisternis. Ook op de Zondagsschool ziet Hij alles. Al doen wij iets, dat de meester of juffrouw niet merkt, de Heer weet het. Al zouden wij, terwijl de meester of juffrouw onder het bidden de oogen gesloten hebben, zoodat ze niet zien wat wij doen, oneerbiedig zijn, en meenen, dat het toch niet wordt gemerkt, *de Heer ziet het*.

Abraham was anders gezind dan Sara. Hij lachte ook. We lezen dit in Genesis 17 : 17. Hij lachte echter niet uit ongeloof, maar van verbazing, van vreugde. Dat hebben we de vorige maal overdacht. Maar Sara had vergeten, dat God *alles kan*, en dat Hij steeds *doet wat Hij zegt*. Ja, God vervult Zijn beloften, al schijnt het soms, omdat we zoo lang moeten wachten, dat Hij ze vergeet. „Zou iets voor den Heere te wonderlijk zijn?” Gods genade en macht zijn onbegrensd! Laten we dat toch nooit vergeten! God *kan* werken *alles wat Hij wil*. En van Hem kan het geloof nooit te veel verwachten. Wat is het dan heerlijk, zulk een Vriend te hebben!

BIJBELSCH VRAGEN.

Te lezen: Gen. 18 : 1—15.

1. Hoeveel mannen zag Abraham aankomen, toen hij in de deur der tent zat?
2. Wat deed hij?
3. Wat maakten Abraham en de zijnen voor hen gereed?
4. Wat kunnen wij uit dit alles leeren?
5. Welke boodschap ontving Abraham?
6. Waardoor bewees Sara, dat zij twijfelde aan de belofte?
7. Wat lezen we in het eerste gedeelte van Genesis 18 : 14?

De Ritmeester en de dragonder.

Bij een beroemd Generaal kwam, toen hij nog Ritmeester was, op zekeren morgen een dragonder in de kamer zonder aan de deur geklopt te hebben. Hij trad op den Ritmeester toe, zonder op militaire wijze gegroet te hebben, en zeide: „Ik kom u drie dagen verlof vragen om thuis een feest te vieren.”

De Ritmeester, die een stipt krijgsman was, stond op het punt om den soldaat, die zoo weinig zijn dienst kende, eens even flink de les te lezen, toen het hem opviel, dat de man het stellig in zijn onschuld deed, daar hij nog maar veertien dagen onder dienst was. Hij besloot nu om hem door een voorbeeld te leeren, en zeide: „Jonge man, gij kent uw dienst al heel slecht. Blijf gij hier, dan zal ik uit de kamer gaan en doen, alsof ik mijn Ritmeester verlof kom vragen.”

Hij ging de kamer uit en klopte aan de deur.

„Binnen,” riep de dragonder met luide stem.

De Ritmeester trad binnen, en zag, tot zijn verbazing, den dragonder heel leuk op een stoel bij de schrijftafel zitten! Toch hield de officier zich goed. Hij sloeg aan en zeide: „Heer Ritmeester, ik vraag u beleefd drie dagen verlof.”

De dragonder, die de rol van Ritmeester speelde, stond op, ging naar den officier toe, klopte hem hartelijk op den schouder en zeide: „Jawel, mijn jongen, dat zult gij hebben!”

De Ritmeester begon nu luid te lachen, en gaf den dragonder het verlof.

Later werd deze dragonder een der beste soldaten van het leger, en tot aan zijn dood de trouwste dienaar en vriend van den Ritmeester.

De Vriend der Zondagsschool.

GODS ALZIEND OOG.

„Dag Mien, tot Woensdag! Kom je dan weer bij mij spelen? Vader en moeder vinden het goed hoor, je kan gerust komen, dag!”

Zoo sprak Betje, een meisje van zeven jaar tot haar vriendinnetje, die voor het eerst bij haar in huis gespeeld had. Dat die meisjes elkander kenden, kwam, omdat zij op de school in dezelfde klas zaten. En Betje, die wel broertjes, maar geen zusjes had, vond het heerlijk, wanneer Mien eens bij haar mocht komen. De ouders van Betje, die den Heer kenden, waren goede, vriendelijke menschen, die hun kinderen als het kon gaarne een genoegen deden, en daarom ook hadden toegestaan, dat Mientje eens mocht komen. Maar zij zouden goed opletten wat het voor een meisje was, want de ouders wisten wel, dat niet iedere omgang goed werkt.

Betje had geleerd gehoorzaam te zijn, en dat het oog des Heeren ons altijd ziet. Nu dacht zij, dat alle kinderen dit wisten en ook geleerd hadden. Daarom riep zij op een keer: „O moeder, Mien is toch zulk een lief meisje; wat zal ik blij zijn, als het weer Woensdagmiddag is; u vindt het toch goed, dat zij weer komt?”

„Ja zeker, kind, je kunt met goed

weer met haar in den tuin spelen, dat is tegelijk gezond voor jullie beiden.”

En toen het gewenschte speeltuurtje kwam, werd verschillend speelgoed, zooals springtouw, schoppen, wagen met poppen, enz., naar buiten gebracht, en al spoedig waren zij het eens, dat Mientje met de poppen uit mocht. En terwijl zij met den wagen door den tuin reed, zag haar oog al spoedig vlak boven de heining heerlijke druiven hangen.

„Betje! kom eens gauw hier!”

„Wat is er? Ben je gevallen?”

„Neen, maar zeg eens waar je vader en moeder zijn.”

„In de voorkamer.”

„Ja, dat dacht ik wel. Toe, wip me nu eens even op, dan kan ik net bij die heerlijke druiven komen. Ik heb er zoo'n trek in, en het zou jammer zijn, als ze op den grond vielen.”

„Maar Mien, die druivenboom is niet van ons, dat zie je toch wel, die boom staat bij mijnheer Vink hiernaast, en je mag van een ander niets wegnemen.”

„Och wat, je vader en moeder zien het immers toch niet.”

„Ja, maar de Heer ziet het wel.”

„Ik hoor het al, Betje, je hebt zeker geen trek in druiven! Maar ik wel.” En in een wip had ze een schop gehaald en sloeg ze eenige druiven af, tot grooten schrik van Betje.

„Raap op, Betje, ik zal ze wel opeten!”

En zie, terwijl beide meisjes bezig

waren met oprapen, kwam Betjes vader den tuin inloopen.

„Maar kinderen, wat moet ik nu van jullie zien! Van jou, Betje, is het het ergste, want of Mientje weet, dat dit stelen is, weet ik niet, maar jij weet het wel, en ik zie wel aan de kleur, die je krijgt, dat je meegedaan hebt. En wat moet mijnheer Vink daarvan wel zeggen! Nu Mientje, jij kunt naar huis gaan, en jij, Betje, gaat naar mijnheer Vink om vergiffenis te vragen.”

Toen werd Betjes kleur nog veel rooder. Maar nu van schrik en angst, want zij dacht bij zichzelf: vergiffenis vragen, dat is vergif, en van vergif moet je sterven! Met een bevend hartje ging zij echter doen wat haar vader gezegd had.

Mijnheer Vink was juist in zijn tuin, zag dat er met een schop tegen de druiven werd gestooten, en dacht: dat is voor het eerst zoo lang ik hier woon. Even later echter kwam de angstige Betje naar hem toe, en zeide met bevende stem: „Mijnheer Vink, wil u mij vergiffenis geven voor de druiven, die we afgeslagen hebben?”

„Zoo, zoo, Betje, ik zie wel aan je heele gezicht, dat je bang bent voor straf. Kom voortaan niet meer aan mijn druivenboom, en geef me nu een hand, dan zijn we weer goede vrienden. Dag Betje!”

„Wat is dat kind van streek,” dacht mijnheer Vink. „Het is anders zulk een goed kind, al begrijpt ze ook niet veel. Maar dit zag ik wel, dat ze heel anders keek, toen

ze heenging, dan toen ze kwam!”

„Zie zoo, Betje, kom nu eens bij mij, en vertel mij eens hoe dat gegaan is met de druiven.”

„Ik heb Mientje gezegd, dat de Heer het ziet als ze aan de druiven komt, vader.”

„Ja Betje, dat geloof ik wel, want je weet maar al te goed, dat we nooit aan eens anders goed mogen komen. Maar ik zag ook welk een roode kleur je kreeg. Kom, vertel nu de geheele waarheid.”

„Ja vader, ik werd zoo bang, toen u sprak over stelen. Ik was dus een dief geworden! En nog veel banger werd ik, toen u zeide, dat ik vergif moest vragen aan mijnheer Vink! Maar vader, mijnheer Vink gaf mij geen vergif, hij gaf mij vriendelijk een hand en zeide: „Betje laat dat niet meer gebeuren, want die boom is van mij.” Maar heusch, vader, ik ben niet aan den boom geweest, en wilde geen druiven plukken. Ik heb tegen Mientje gezegd, dat het niet mocht.”

„Lief kind,” zeide haar vader nu, „ik begrijp alles. Maar jij hebt mij niet begrepen, want vergiffenis vragen is geen vergif, maar vergeving vragen. Als een kind verkeerd gedaan heeft, er verdriet van heeft en dit uitsprekt, kan het kwaad vergeven worden, en dan krijgt het geen straf, begrijp je? Maar Betje, ik zie nu, dat jij geen straf verdiend hadt, omdat je het niet gedaan hebt. Met Mientje moet ik echter eerst eens spreken, voordat ze weer bij je komt spelen.”

Toen Betjes vader met Mientje sprak, bemerkte hij, hoe het kind gewoon was alles te nemen waar ze maar lust in had. Ze vroeg nooit wat goed of kwaad was. En ze wist niet, dat het hart van elk mensch van zijn jeugd aan boos is.

Nu wilde Betjes vader ook Mientje gaarne leeren, dat God alles ziet. En hij wist, dat de zonde in ieder kind woont, dus ook in zijn Betje. En daarom mochten zij wel met elkander omgaan, maar Betjes vader lette goed op en sprak er ook met haar moeder over om goed op te letten. En hij zorgde, dat ze beiden naar de Zondags-school gingen. Die omgang met Betje deed Mientje goed. Ook dat gaan naar de Zondagsschool. En ze hebben beiden geleerd, dat de Heere Jezus op aarde is gekomen en aan het kruis gestorven is, om ook kinderen zalig te maken. Ja, ze hebben beiden hun hartjes overgegeven aan den Heiland.

BIJBELSCH E V R A G E N .

Te lezen: Genesis 18 : 16 tot en met 19 : 29.

1. Wat werd onderweg aan Abraham medegedeeld?
2. Waarom aan Abraham?
3. Waar bad Abraham voor Sodom?
4. Hoe werd Lot uit Sodom gered?
5. Wat gebeurde er met zijn vrouw?

Voorbidder en vluchteling

Abraham kreeg hoog bezoek.

En het doel van dit bezoek was niet alleen, hem te beloven, dat hij over een jaar een zoon zou krijgen, maar ook om hem iets bijzonders mede te deelen, dat niemand wist.

Ge weet, dat Abraham bezoek kreeg van drie mannen. Twee van hen waren engelen, en de derde was de Heer Zelf. Alle drie stonden op, nadat zij gastvrij door Abraham ontvangen waren en de boodschap was overgebracht, en zij gingen naar Sodom.

Wat ze daar doen moesten?

Onderweg zou Abraham het vernemen. Want als een wellevend gastheer ging Abraham met zijn gasten een eindweegs mede om hen te geleiden.

En terwijl de beide engelen vooruit gingen om een droeve boodschap te brengen in de booze stad Sodom, zeide de Heer: „Zal Ik voor Abraham verbergen, wat Ik doe?.... Want Ik heb hem gekend, opdat hij zijn kinderen en zijn huis na hem zou bevelen, en zij den weg des Heeren houden, om te doen gerechtigheid en gericht.”

Wel een bewijs, dat Abraham de vriend des Heeren was. Aan een vriend maakt men zijn plannen bekend; niet aan een dienstknecht. Abraham beminde God, en hij gehoorzaamde Hem; hij onderwees

ook zijn familie in de geboden des Heeren. Daarom nam de Heer hem in het vertrouwen, en wilde Hij niets doen voordat Abraham het wist. Alles deelde Hij hem mede. Dat de zonde van Sodom en Gomorra zóó groot was, dat ze ten hemel schreide; dat Hij gekomen was om te zien of Sodom werkelijk zoo ernstig gezondigd had, als het geroep zeide, dat tot Hem gekomen was; en dat Hij, als dit zoo bleek te zijn, zou weten wat te doen.

Hoe genadig is de Heer! Eerst komt Hij nog neder om te zien of het werkelijk wel zóó is, dat het oordeel komen moet. Hoe traag tot toorn

is Hij! Hoe bereid om te vergeven! Dan echter, als Hij niet meer verschoonen kan, is Zijn toorn vreeselijk.

't Is goed, dat wij daarover nadenken. De Heer Jezus heeft later gesproken over een dag des oordeels, veel schrikkelijker dan die van Sodom en Gomorra. Wel is waar is de Heer genadig. Maar als de menschen niet luisteren *willen*, dan moet Hij toornen. O, hoe vreeselijk zal straks het oordeel zijn over al die menschen in de Christelijke landen, die niet geloofd hebben!

Abraham wist, hoe vergevensgezind de Heer is, en hij wist ook, hoe vreeselijk Gods toorn is.

Daarom werd hij be droefd. Want hij vreesde voor Lot. Zou deze ook mee verbranden? Mee omkomen in het verderf?

Toen bleef hij staan voor het aangezicht des Heeren; ook als de engelen reeds huns weegs waren gegaan; en hij „trad toe.” Niet alleen was hij dus dicht in des Heeren tegenwoordigheid, maar hij wist, dat hij met vertrouwen tot Hem kon *naderen*.

Diepen indruk had de aankondiging des Heeren op hem gemaakt. O, nu zou hij een beroep doen op de genade des Heeren!

Zie hem daar staan als een voorspraak voor anderen; een ware voorbidder!

„Zult gij ook den recht-

vaardige met den goddelooze ombrengen?" zegt hij. „Misschien zijn er vijftig rechtvaardigen in de stad; zult Gij hen ook ombrengen, en de plaats niet sparen om de vijftig rechtvaardigen, die binnen haar zijn? Het zij verre van U te dooden den rechtvaardige met den goddelooze! Dat de rechtvaardige zij gelijk de goddelooze: verre zij het van U! Zou de Rechter der gansche aarde geen recht doen?"

En de Heer antwoordt: „Zoo Ik te Sodom binnen de stad vijftig rechtvaardigen zal vinden, zoo zal Ik de gansche stad om hunnentwil sparen."

Welk een liefde!

Doch een ware voorbidder houdt niet spoedig op met vragen. Zoo ging Abraham verder, en vraagde wat de Heer doen zou als er vijf en veertig, als er veertig, als er dertig en twintig waren. En telkens klonk het antwoord: „Ik zal haar niet verderven, als Ik er zoo veel vinden zal." Ten slotte zeide Abraham, diep gevoelende wat het was voor hem, die stof en asch was, zóó te spreken tot *den Heer*: „Dat toch de Heer niet ontsteke, dat ik alleenlijk ditmaal spreke: misschien zullen er tien gevonden worden!" En weer klonk eenzelfde antwoord: „Ik zal haar niet verderven om der tienens wil."

Welk een genade! De Heer is vol vergeving. Hij heeft geen lust in den dood van den goddelooze. Hij wil, dat een ieder zich bekeere en leve.

Het onderhoud hield hier op. De Heer ging weg, toen Hij geëindigd had tot Abraham te spreken; en Abraham keerde weder naar zijn plaats.

Waren er nu tien rechtvaardigen in Sodom?

Eén althans was er. Zie, daar zit hij in de poort. De poort was destijds de plaats, waar de hooggeplaatsten vertoefden; waar recht gesproken werd. Lot is dus al verder en verder gegaan. Eerst in de vlakte van Sodom gaan wonen, toen in Sodom, eindelijk zich zóó verbindend met de bewoners en hun belangen, dat hij een plaats in hun bestuur heeft. En dat in zulk een goddelooze stad! Dagelijks moet hij zijn rechtvaardige ziel kwellen.

Nu ook weer, op dien dag, als de engelen komen. Als hij namelijk de engelen, die liever op straat willen vernachten, — want noch de Heer noch de engelen wenschen van Lots gastvrijheid gebruik te maken, wel van die van Abraham, — als hij namelijk eindelijk de engelen in zijn huis heeft, omsingelen de lieden van Sodom zijn woning, om zijn gasten kwaad te doen. En als Lot hen daarin wil verhinderen, worden zij zóó boos, dat zeer zeker het heele huis zou zijn vernield, en de bewoners gedood, als de engelen niet tusschenbeide waren gekomen, door allen met blindheid te slaan.

Een treurige geschiedenis! Nu kwam uit, dat het geroep niet overdreven was. Kleinen en grooten waren door en door verdorven. Ja,

er waren ook *kinderen* bij! Deze ontbreken zelden, als groote menschen kwaad doen. Dikwijls is de opvoeding schuld, dat op straat zooveel baldadigheid wordt verricht door knapen. Maar dit verontschuldigt hen toch niet. En de Heer straft hen even goed als volwassenen. Denk maar aan de kinderen van Bethel, die in Eliza's tijd door twee beeren werden verscheurd, omdat ze hadden gespot met den profeet des Heeren. Wat wordt er veel kwaads gedaan door opgeschoten jongens; wat wordt er veel gevloekt!

Gij wilt er toch niet aan meedoen, niet waar? Liever wilt ge u toch bekeeren en er aan denken,

dat het vreeselijk is in de handen te vallen van den levenden God. Gelukkig, dat er *nu* nog een plaats der ontkoming is: „Komt tot *Mij*!” zegt de Heer Jezus.

En gij, kinderen! die den Heer Jezus hebt liefgekreken, bidt ge voor zulke jongens? En ook voor ons volk; voor de heele wereld; ook voor zwakken en zieken? Al zijn we klein en jong, we kunnen ook in het goede meedoen en voorbidders zijn. —

Neen, er waren geen tien rechtvaardigen in Sodom. Lot was er, zijn vrouw, zijn twee dochters. Maar de mannen der dochters, de schoonzonen, wilden van niets weten. En

overigens was er niet één rechtvaardige in gansch Sodom.

Zoo was dan de tijd der genade voorbij voor de stad Sodom. Het uur des oordeels aangebroken. Toen de zon den volgende morgen opging over Sodom, was het de laatste dag. De inwoners geloofden er niets van. Zelfs Lot moest door de engelen worden aangespoord zich te haasten. Want al kon de stad niet worden gespaard, de rechtvaardige Rechter wilde toch den rechtvaardigen Lot niet met de wereld doen omkomen. En zoo kreeg Lot en zijn gezin de boodschap, alles te verlaten, en zich te behouden om huns levens wil. Ach, welk een ding voor Lot, om alles te verlaten! Hij was aan zooveel gehecht! Maar het *moest*. Ten slotte grepen de engelen Lots hand en brachten hem en zijn vrouw en zijn beide dochters buiten de stad.

De Heer is vol liefde. Hij redt wat te redden is. Dat is een *heerlijke* gedachte. Maar . . . ook een *ernstige*. Want als iemand de waarschuwing in den wind slaat, zooals de schoonzonen van Lot, dan komt hij om.

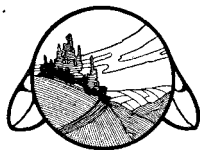
Zie eens, hoe vreeselijk het oordeel is over Sodom! Alles staat in vlam. De steden worden geheel omgekeerd. Eten, drinken, koopen, verkoopen — alles opgehouden. Geen schaap meer op de weide, geen kind meer aan 't spelen. De rook opstijgend als de rook eens ovens. Alles is welhaast woest en ledig. De schoone, waterrijke streek een

treurige woestenij! En Lot en zijn dochters snellen voort naar een plaats der ontkoming. Lots vrouw? Ze heeft niet geluisterd naar de waarschuwing: „Zie niet achter u om, en sta niet op deze gansche vlakte;” nu is ze een zoutpilaar geworden. „Gedenkt aan de vrouw van Lot!” zegt de Heiland. Ze is een waarschuwend voorbeeld voor ons allen, om niet de wereld lief te hebben, maar Hem.

Als een vluchteling moet Lot dus Sodom verlaten. Naar den berg, door God hem aangewezen, wil hij echter liever niet. Nog heeft hij niet geleerd, evenmin als de eerste maal toen Abraham hem redde uit de hand des vijands en hij toch weer in Sodom ging wonen. Neen, niet op den berg om te bidden wil hij; liever weer een stad opgezocht.

Welk een verschil tusschen Abraham en Lot! De één een *voorbidder*, staande op den berg, waar hij volkomen veilig en zeker is. De ander een *vluchteling*, voor niemand tot zegen, zichzelf tot last.

Vindt ge niet, dat deze geschiedenis van Abraham en Lot ons veel te leeren geeft? En wilt ge niet met mij gáárne gelijken op Abraham? Bid er om!

De Vriend der Zondagsschool.

HET VERTELUURTJE.

Het zijn aardige kinderen, Laura met haar broertje Ernst. Je kunt ze meest samen vinden in huis of daar buiten op 't land. Of zij dan nooit ondeugend zijn? Nu, dat moet ge eens aan Cor vragen, een zus, die heel wat jaren meer telt! Hoe dikwijls moet zij tusschenbeide komen, en trachten goed te maken, wat de kleinen bedorven hebben. Maar... als het verteluurtje aanbreekt, dan zijn ze als muizen zoo stil! Zie maar eens, hoe-aardig ze ieder op een bankje bij groote zus Cor zitten! Vader en moeder zijn veel weg om buiten op 't land te werken en zoo 't brood te verdienen, en dan is groote zus Cor als een klein moedertje in huis bezig om 't werk te doen en voor de kinderen te zorgen. Gelukkig heeft Cor geleerd, dat we elkander moeten liefhebben, en wat van elkander moeten verdragen. Een jongen als Ernst, van zeven jaar, haalt wel eens katekwaad uit. Een zus van acht jaar plaagt wel eens graag. En als ze verboden worden, weten ze goed te zeggen, dat Cor geen moeder is. Maar Cor trekt het zich niet aan. En als zij maar spreekt om het vertellen uit te stellen als ze niet gehoorzaam zijn, dan luisteren ze dadelijk. Want o, daar houden zij zoo van!

Zoo zitten zij dan een uurtje vóór het naar bed gaan bij elkander, en Laura vraagt: „Toe Cor, vertel nu eens wat je beloofd hebt. Je weet wel, van dat leuke plaatje van de eendjes uit „De Vriend der Zondags-school.””

In 't laatste nummer stond die mooie plaat met twee kinderen, en eendjes in 't water. Maar er werd niets bij verteld. En dadelijk hadden ze Cor gevraagd er wat bij te vertellen. En deze had 't beloofd.

„Goed,” zei Cor nu, „als Ernst dan de tasch met de boekjes haalt, dan kunnen we eerst samen het plaatje nog eens bekijken.”

„Ziet ge wel,” zoo begint Cor, „hier zien we nu kindertjes met, en kindertjes zonder moeder. Gelukkig dat de Heer in den Hemel alles ziet, want o wat zijn die kinderen in gevaar! Zij weten het zelf niet, zij hebben den grootsten schik in die lieve, kleine eendjes met hun moeder, de groote eend. Het oudste meisje strooit de kruimpjes brood in het water, en kleine zus wil het nadoen, en moeder de eend haast zich niets; het is alsof ze denkt: Als mijn kindertjes maar genoeg krijgen!”

„Is er toen wat gebeurd?” vraagt Laura.

„Ja,” zegt Cor, „we zullen eerst het boekje weer in de tasch bergen, en dan zal ik je verder vertellen.”

„Zie zoo. Luister nu maar goed. Die kindertjes, Annie en haar zusje, zijn daar wel alleen op die plank bij het water, maar zij hebben toch een moeder. Doch helaas, deze ligt

ziek te bed. Jaantje, het dienstmeisje, heeft het nu heel druk met alles. Nog gauw even naar boven, denkt zij, de kinderen spelen toch in de zandbak en kunnen geen kwaad, en over een half uurtje is het alweer bedtijd. Pas kort was Jaantje weg, of daar hooren zij het geluid van de groote eend, en heel spoedig waren zij samen geloopt naar den vijver achter in den tuin, met een stuk brood, dat Annie vond op een bordje in de keuken. „Kijk die kleine eend eens springen, hij wil het eerst wat hebben,” roept kleine zus, en kruipt op handen en voeten steeds dichterbij het water om goed te zien en oók wat te geven. Nog even verder, en . . . daar opeens ligt ze in 't water, zonder dat een mensch het ziet, dan alleen Annie, die van schrik huilende wegloopt.

Ook moeder zag het niet. Maar het was of zij gevoelde, dat er iets gebeurde met haar lieve kinderen. Zij wordt zoo onrustig, en bidt: „Lieve Heiland, helpt U mijn kindertjes, als ze soms in gevaar zijn.” En de Heer *hoort het bidden*.

„Jaantje, ben je daar?” riep moeder. „Waar zijn de kinderen?”

„O juffrouw, ze zitten heel lief
in 't zand te spelen.”

„Och toe, Jaantje, ga eens kijken, ik ben zoo bang, dat er iets gebeurd is.”

En nu is Jaantje in een oogenblik beneden, ziet niets in de zandbak, loopt naar den vijver, en o, wat een schrik, kleine zus ligt in 't water te spartelen. Gelukkig kan

ze nog juist de kleertjes grijpen,
en de kleine er uithelpen."

„O hoe gelukkig!” riepen Laura en Ernst als uit één mond uit.

„Ja,” zegt Cor, „als de lieve Heer in den hemel niet voor hen gezorgd had, waren zij misschien beiden verdronken, althans kleine zus. — Die kindertjes waren nog heel klein; jelui weet wel beter, hoe gevaarlijk het is zoo dicht bij 't water te komen. Maar toch zijn er ook voor jelui gevaren.”

Beiden gingen nu ter ruste en hoopten maar weer op een volgend verteluurtje.

KOMT TOT MIJ!

„Laat de kind'ren tot Mij komen!"
 Roept de trouwe Kindervriend;
 Komt dan allen, zonder schromen,
 Vroeg den Heiland reeds gediend.

„Uit de jonge kindermonden,”

Zeide eens de lieve Heer,

„Zal 'k Mijn lof eens doen

verkonden,"

Daarom, kind'ren, geeft Hem eer.

Geeft reeds in uw jonge jaren,
Aan den Heiland gansch uw hart;
Dat zal heel veel u besparen
Van des levens zorg en smart.

Lieve Helland, 'k wil U minnen,
En U volgen, ben 'k ook klein;
Breng 't mij altijd maar te binnen,
Als ik soms verkeerd mocht zijn.

God hoorde de stem.

Er kwam groote vreugde in Abrahams huis.

Want er werd een jongentje geboren.

Er was wel al een zoon in huis. Ismaël. Maar dat was de zoon van Hagar, en niet van Abrahams huisvrouw Sara.

Neen, nu gebeurde wat de engelen beloofd hadden. En aan Abraham en Sara werd een lachen bereid. Daarom noemden ze den jongen Izak. Die naam beteekent „een lachen.”

God had dus Zijn belofte vervuld. Abraham had wel vele jaren in het geloof moeten volharden. Doch nu zag hij het ook weer voor oogen, dat God woord hield.

Laten we er van overtuigd zijn, dat Hij dit altijd doet. Ook voor ons. O, het is zoo heerlijk, op Hem te vertrouwen! —

Toen Izak nu eenige jaren oud was, zóó groot, dat hij zichzelf helpen kon, — in den Bijbel wordt dat genoemd: toen hij gespeend werd, — richtte Abraham een grooten maaltijd aan.

Allen in huis moesten vroolijk zijn. Abraham was eerst recht gelukkig, als alle anderen gelukkig waren met hem.

Zoo is ook God gezind. God wil voor alle menschen een maaltijd bereiden. En Hij wil, dat allen

met Hem vroolijk zijn. Net als in de gelijkenis staat van den vader en den verloren zoon: „Verblijdt u met mij!” Welk een vreugde voor God, en bij de engelen in den hemel, als een zondaar niet weigert te komen, maar aan Gods maaltijd wil verschijnen en vol vreugde daar aanzit!

Bij Abrahams maaltijd kwamen er, die niet vroolijk waren. Daar was Hagar, die jaloersch was. Maar ze had toch den God des aanzien leeren kennen! Kon ze dan Hem niet alles overgeven? Ach, we vergeten zoo dikwijls de uitreddingen des Heeren! Hagar dacht er nu ook niet aan. Ze was het al lang vergeten; want ze had haar jongen zeker van Izak minder goede dingen gezegd. Lees maar, hoe de ongeveer zeventienjarige Ismaël, haar zoon, spotte aan tafel.

Sara bemerkte het, en zij verzocht Abraham om Hagar en Ismaël weg te zenden. Want ze vond niet goed, dat de zoon der dienstmaagd met haar zoon zou erven. Nu, dat mocht ook niet. Maar daarom had God voor Hagars zoon nog wel een anderen zegen, en had deze dus niet mogen spotten. En daarom had Sara ze nog niet opeens beiden behoeven weg te zenden.

Doch al was Sara's handelwijze niet zoo liefderijk, ze had toch gelijk. Want toen Abraham bedroefd was over Sara's handelwijze en met smart dacht aan het vertrek van Ismaël, zeide God tot hem: „Al wat Sara tot u zeggen zal, hoor naar

Hagar en Ismaël in de woestijn.

hare stem, want in Izak zal uw zaad genoemd worden.”

Toen gehoorzaamde Abraham dadelijk. Want het was zijn lust te luisteren naar 's Heeren stem.

Hij stond 's morgens vroeg op. Hoe schoon, niet waar? In den vroegen ochtend bereid om 's Heeren wil te doen!

„Abraham nam brood en een flesch water, en gaf ze aan Hagar, die leggende op haren schouder, ook gaf hij haar het kind, en zond haar weg.”

En nu begon een moeilijke tijd voor die beiden.

Zij dwaalden in de woestijn. En eindelijk hadden ze geen water meer.

De flesch was leeg, en nergens was een druppel meer te vinden.

Weldra kon de arme Ismaël niet verder. En Hagar legde hem achter een struik in de schaduw.

Arme jongen!

Arme moeder ook!

Dacht zij niet aan den God des aanzien?

Ach neen, ze was te bedroefd; te veel met zichzelf bezig. Zij ging en zette zich zoo ver van hem af als men met den boog schiet. Want ze geloofde, dat haar lieveling sterven zou. En ze wilde hem niet zien sterven.

Toen zat zij voorover gebukt, met het gelaat van haar jongen afgewend, en zij hief hare stem op en weende.

Welk een zware beproeving!

Doch al zag Hagar niemand, al was haar oog niet omhoog gericht,

de God des aanzien zag haar wel!

Het oog des Heeren had haar den ganschen weg gadegeslagen. En nu maakte Hij Zich tot haar redding op. Hij had de tranen gezien. Meer nog: Hij had iets gehoord!

Ismaël had geweend, gekermd, geroepen om water. Misschien ook wel gebeden.

En nu lezen we: God hoorde de stem van den jongen! „En de Engel Gods riep Hagar toe uit den hemel en zeide tot haar: Wat is u, Hagar? Vrees niet, want God heeft des jongens stem gehoord, ter plaatse waar hij is.”

Hoe goed is de Heer! Alles ziet Hij; alles hoort Hij. De stem van den jongen ontgaat Hem niet! — Als gij bedroefd zijt, jongens en meisjes, ziet en hoort Hij u ook! Klaagt uw nood — ook den nood uwer ziel — maar aan Hem. Van verre verstaat Hij uw wenschen en gedachten. Welk een heerlijke gedachte, als men zoo gaarne zalig zou willen worden! En welk een bemoedigende, vertroostende gedachte voor allen, die den Heiland kennen! Nimmer vergeet Hij hen. Nimmer verliest Hij hen uit het oog. Een moeder kan nog wel haar kind vergeten; kan machteloos zijn om haar kind te helpen. Maar het is onmogelijk, dat Hij de Zijnen vergeet. Dit heeft Hij Zelf gezegd. En ook zoo dikwijls bewezen. Ziet het hier.

„Sta op,” zegt de engel, „hef den jongen op, en houd hem vast met uwe hand, want ik zal hem tot een groot volk stellen.”

En toen Hagar opstond om te doen wat God zeide, opende Hij haar de oogen, dat zij een waterput zag, en zij vulde de flesch met water, en gaf den jongen te drinken. En hij bleef in leven. Want *God was met den jongen*. En hij werd groot en woonde in de woestijn.

God zag den jongen. God hoorde de stem van den jongen. God was met den jongen.

Zóó is de Heere God! Medelijdend en barmhartig, vol van goedertierenheid. Groot van macht. Altijd bereid om te zegenen.

Zoo is Hij nog. Ook voor u. Wijst toch niet af de liefde des Heeren, lieve kinderen! Laat u door Hem, die u liefheeft, zegenen. O, het is zoo heerlijk, door God te worden gadesgeslagen; te weten, dat Hij ons hoort als wij roepen; en dan Zijn zegeningen te ontvangen!

BIJBELSCH E V R A G E N .

Te lezen Genesis 21 : 1—21.

1. Wie werd er geboren, en wat beteekent zijn naam?
2. Wanneer richtte Abraham een maaltijd aan, en wat deed Ismaël?
3. Wat waren er de gevolgen van?
4. Wat hoorde God in de woestijn?
5. Wat lezen we in het begin van het twintigste vers van Genesis 21?

K L A A S .

„Daar kom je alweer zoo doornat thuis! Was je van middag weer aan 't pompen? Het water loopt j' uit broek en buis, Zie eens, 't staat ook al in je klompen!”

„Och vader 'k had zoo'n groot plezier.”

„Ja Klaas, maar 't is niet goed te keuren; Je komt nu niet weer bij die pomp! Versta je? 't Mag niet weer gebeuren!”

't Is Woensdag, en dus vrij van school. De jongens spelen weer met water. Klaas snelt ook toe, maar denkt opeens Aan het verbod van zijnen vader.

„Maar dit is niet dezelfde pomp, Welneen! t is immers een heel ander! . . .” En lustig wordt er weer geplast, En vroolijk goolen zij elkander.

Zoo is ons Klaasje tegen acht Al weder druipnat thuis gekomen. „Wat!” roept de vader, „zie 'k al weer Het water uit je kleeren stroomen?”

„Ja, maar ik kwam niet bij die pomp! Waar 'k nu bij speelde, dat was *deze*; 'k Dacht bij me zelf: Dàt mag ik wel, Want vader heeft op die gewezen.”

„Neen, neen, je weet wel beter, Klaas! Je mocht j' op die wijs niet vermaken. Wees eerlijk en oprecht, en tracht Niet meer jezelf iets wijs te maken.”

Daar stond Klaas in zijn natte pak, Beschaamd, met neergeslagen oogen: Hij voelde 't: vader had gelijk. Zijn eigen hart had hem bedrogen.

Hij sprak: „Ik heb verkeerd gedaan; 'k Wil naar die stem niet luisteren later. 'k Beloof u, vader, nooit speelt Klaas Weer tegen uw verbod met water.”

Een berenjacht in Turkije.

De zendelingen in Marash, een kleine plaats in Turkije, moeten 's zomers eenigen tijd het heete en daardoor ongezonde dorp verlaten. Zij gaan dan naar de bergen, die op ongeveer een dagreis afstand liggen, en wonen daar in tenten, opgeslagen aan den voet van hooge ceders. Uren in den omtrek zijn geen huizen. In de nabijheid wonen slechts eenige herders, die hun kudden weiden op de grasvlakten tegen de berghellingen. Maar al wonen er geen menschen, men weet zich in de bergen nooit alleen. Beren, wolven, en zelfs luipaarden komen er veel voor. De zendelingen zijn daarom altijd gewapend en meermalen helpen zij de bewoners door een roofdier te doden.

„Op zekeren dag,” zoo vertelde eens een zending, „kwamen een aantal mannen uit de omgeving bij mij en verzochten mij mede te willen gaan op de berenjacht. Er was weer een beer in den omtrek, die meerdere schapen gedood had. Ik willigde terstond hun verzoek in. Met een twintigtal mannen, allen bewapend met zwaarden en lange geweren, trokken wij de bosschen in. Rots op rots af ging het, langs steile hellingen, over smalle, menigmaal gevaarlijke bergpaden, naar de onbegaanbare kloven, waar Bruintje woonde. Doch de beer was niet te vinden. Wij klauterden twee uren lang verder en kwamen eindelijk bij een diep dal, dat geheel met rotsen was omgeven. Aangezien ik het beste wapen bezat, verzocht men mij den uitgang te bezetten, langs welken de beer waarschijnlijk zou ontvluchten. Verborgen onder een hooge den, wachtte ik het

oogenblik af, waarop de roover te voorschijn zou komen, terwijl de anderen schreeuwend het dal doorliepen. Plotseling hoorde ik de honden aanslaan en een schot vallen, doch daarbij bleef het. Even daarna hoorde ik zware voetstappen en toen kwam de beer juist toerennen op de plaats, waar ik stond. Ik legde het geweer aan en richtte; maar het was te donker, om goed te mikken. Ik snelde dus onder den boom vandaan en wist nog twee schoten te lossen. Beide troffen. Onder vreeselijk gebrul stortte het ondiër neer. Het was een groote vreugde, toen de andere jagers het gedooide dier zagen. Met vereende krachten sleepten wij het door de bosschen naar onze tenten.

Op deze berenjacht heb ik iets heel bijzonder geleerd. Op weg naar het dal, toonde men mij een diepe kloof, die lag aan het eind van een langzaam afhellenden weg. Voor eenige jaren graasden hier enkele schapen, die genoten van het welig groeiende gras. Een beer bemerkte dit en sloop op de schapen toe. Zoodra dezen den gevreesden vijand zagen, stortten zij van schrik in de diepte en werden een gemakkelijke prooi voor het dier. Dit korte verhaal gaf mij veel te denken.

Hoe dikwijls begeven ook kinderen zich op gevaarlijke wegen. Zij zien niet het groot gevaar, dat er dreigt, maar letten alleen op het schijnbaar genot en de vermaken. En hoe licht worden ze dan een prooi van den booze, wiens lust en werk het is, de menschen in het ongeluk te storten.

Weest daarom allen op uw hoede en laat u leiden door den Goeden Herder!

De Vriend der Zondagsschool.

BUITEN-GEVAAR.

Niemand, en toch iemand!

„Kom Jo, maak wat voort, en zorg, dat om zeven uur allen te bed zijn, want ik zou nu gaarne eens naar de Evangelie-verkondiging gaan. Ik ben het al eens meer van plan geweest, maar er is nog niet van gekomen, en het lijkt wel of ik er niet måg heengaan. Maar voor vanavond heb ik toch wel moed, ten minste als wij er alles op aanleggen.”

Jo was het oudste meisje van vijf kinderen, en moeder had al aardig hulp van haar veertienjarige dochter, die heel goed met haar jongere broertjes en zusjes kon omgaan. Soms tijds scheen er geen eind aan het spelen der kleinen te kunnen komen, en dan was een kleine vermaning, om toch wat voort te maken, niet overbodig.

Thijs, de kleinste, moet het eerst naar bed geholpen worden, de anderen volgen dan vanzelf, terwijl moeder het druk heeft met zorgen voor den volgenden dag.

„Nu zal het toch raar moeten loopen,” zeide zij overluid, toen Jo de kleine hielp, „als ik vanavond niet naar het lokaal zal kunnen gaan.”

Het is een klein dorp, waar de familie H. woont, de menschen kennen elkaar allen, er kan weinig gebeuren of iedereen weet het, en zoo komt het, dat velen dezen dag over hetzelfde spreken: een briefje,

waarop staat: „Heden avond om acht uur Evangelie-verkondiging, in 't lokaal, enz.”

„Ja, Toon,” sprak moeder tot haar man, „ik ga vanavond; ik heb er nu alles op gezet, en Jo is niet alleen gewillig, maar zij kan best alleen gelaten worden; dus al moet je uit, is het geen bezwaar. Gaarne zou ik eens willen hooren wat die vreemde heer te vertellen heeft. Je kunt niet altijd aan op hetgeen anderen zeggen, en al is het nu waar wat je zegt: „Zondags kun je naar de kerk gaan,” zoo kun je er toch niets op tegen hebben, wanneer ik naar deze Evangelieverkondiging ga, want ik kan het soms zoo benauwd voor mijn ziel hebben, en wie weet....”

Haar man antwoordde niet meer, maar ging de deur uit. In stilte verblijdde hij zich, dat het toch al te laat was geworden, want het was bijna kwart over achten.

* * *

Half acht heeft de trein de heer D. in het dorp gebracht, nog tijdig genoeg, want acht uur begint de samenkomst, waar hij spreken zal.

Het lokaal is in gereedheid gebracht, stoelen en banken zijn genoeg aanwezig, het licht wordt ontstoken en de deur op tijd geopend.

Daar allen dichtbij wonen, verwacht de heer D. de hoorders niet zoo spoedig; het is kwart voor acht en nog niemand aanwezig, maar ze zullen wel op 't laatste oogenblik komen. Doch het wordt

acht uur, en . . . nòg is niemand gekomen! Zouden ze allen tegelijk komen, of allen te laat? Hoe vreemd! Het wordt kwart over achten, en nog is er niemand verschenen.

„Toch ben ik vast overtuigd, dat mijn God mij hierheen gezonden heeft, om uit Zijn Woord te spreken. Dus ga ik niet zóó maar heen, en wachten kan ik óók niet, want dan gaat de kostbare tijd voorbij. In gehoorzaamheid aan mijn Heiland en Meester zal ik dus maar alléén beginnen.”

Hij neemt zijn Bijbel, en begint daaruit een gedeelte hardop voor te lezen. Daarna zegt hij er luide enkele gedachten over, en sluit zijn Bijbel met de woorden: „Wonderlijk, wonderlijk!”

Zóó verlaat hij de zaal, slaat den weg in naar het station, eenigszins treurig te moede, en niet kunnen de begripen, hoe dat alles nu zóó geloopt was.

„Maar toch geloof ik zeker,” zoo spreekt hij in zichzelf, „dat ik heden avond in dit dorp moest spreken. Ik heb het niet zelf gezocht of gewild. Het is mij als het ware op mijn weg gevoerd. Dus zal ik het Hem overgeven. Gods doen is zoo dikwijls wonderlijk, maar later blijkt dan, dat het altijd goed is.

* * *

Eenige weken later komt de heer D. weer in hetzelfde dorp, maar nu om de dorpsmensen een boekje of traktaat aan te bieden, en, als het uitkomt, enkele woorden met

hen te spreken. Huis aan huis klopt hij aan; bij den een wordt hij vriendelijk ontvangen, bij den ander afgewezen; en zoo voortgaande komt hij ook aan het huis, waar wij met de bewoners hebben kennis gemaakt.

„Mag ik even binnenkomen?” was de vriendelijke vraag.

Moeder stak het hoofd buiten de kamerdeur om te zien wie daar had geroepen.

„Wel zeker, mijnheer,” was het antwoord, „kom binnen en ga zitten. Maar als ik mij niet vergis, heb ik u meer gezien.”

„Dat is wel mogelijk, maar zoo ver ik weet heb ik u nooit ontmoet.”

„Ik zal u nog meer zeggen, als u die zelfde heer zijt, die laatst hier heeft gesproken, dan heb ik u in het lokaal hooren spreken.”

„In 't lokaal, juffrouw, nu vier weken geleden? Maar nu vergist ge u zeker, want daar is niemand geweest.”

„Maar *ik* ben er geweest, mijnheer. En tot mijn groote blijdschap kan ik u zeggen, dat de Heere God uw woord voor mijn ziel gezegend heeft. Ik weet nu, dat al mijn zonden vergeven zijn, en dat God mij in Zijn genade heeft aangenomen.”

„Maar juffrouw, doe mij het genoegen, en vertel eens alles, want het is mij niet duidelijk.”

Ja, mijnheer, ik had mij vast voorgenomen, eens te gaan luisteren. Vroeger was er ook al eens Evangelie-verkondiging in het lokaal geweest, maar dan was ik altijd

verhinderd. Nu had ik er echter met de vele bezigheden op gerekend. Door een gesprek met mijn man er over, die liever niet had, dat ik ging, kon ik niet op tijd weggkomen. Kwart over achten ging ik van huis. De deur van de zaal stond een weinig open, maar naar binnen durfde ik niet, omdat het zoo laat was. Ik dacht: kwam er nu nog iemand, die ook te laat was, dan ga ik tegelijk naar binnen. Maar er kwam niemand. En toen besloot ik maar in het portaal te blijven luisteren. U was juist aan het lezen. Ik kon alles, ook het spreken, heel goed verstaan. Een heerlijk woord, mijnheer! Nooit zal ik die oogenblikken in het portaal vergeten. Toen u ophield, ben ik heengegaan. Het zingen en danken heb ik dus niet gehoord, want ik wilde heengaan voordat de menschen weggingen. Zóó is het gegaan, mijnheer!"

„O, juffrouw, nu is mij alles duidelijk. Er was dus niemand, en toch iemand! De Heer heeft mij nu doen hooren, waarom ik dien avond moest spreken. Tot heden was het mij zoo wonderlijk. Maar ik vertrouwde toch, dat God er Zijn bedoelingen mede had. Zoo zien wij, dat de Heer altijd bezig is zielen te redden. Om één enkele ziel te behouden, moest alles zoo wonderlijk loopen. U was de eenige, die het Evangelie gehoord hebt dien avond. Maar het heeft u gediend. U hebt leeren rusten in het volbrachte werk van Jezus Christus.”

GEHOORZAAMHEID.

Izak groeide voorspoedig op, en werd een man. Zoo leefden Abraham, Sara en Izak gelukkig samen

Abraham en Izak bestijgen den berg.

in hun tenten. Zij hielden veel van elkander, en zij hadden alle drie God lief. Een gelukkig gezin!

Maar zie, opeens werd het geluk verstoord.

Dat gebeurt wel meer. Soms is

Abraham offert zijn zoon.

er veel zegen in een familie. Maar plotseling wordt een zoon of dochter ziek, sterft misschien. Wat is alles dan bedroefd en still! 't Is of al het geluk verstomd is.

Ook bij Abraham gebeurde iets droevigs. Hij had vele koeien, ezels, schapen, geiten, vele dienstknechten en tenten, veel zilver en goud. Doch dit alles mocht hij behouden. Maar iets anders moest hij missen. En wel iets, dat hij meer liefhad dan al zijn goed en geld. Het was zijn eenige zoon Izak, dien hij beminde als zijn ziel.

Dien liefste moest hij afstaan in den dood! God gaf hem bevel om zijn eenige, dien hij liefhad, te offeren op een altaar op de plaats, die God Zelf hem zou aanwijzen. Abraham wist goed wat dat was. Hij moest hem als offerdier beschouwen. Dus binden en doden! Aan God wijden.

O, welk een moeilijke taak! Nu zou Abraham in twijfel kunnen geraken of God hem wel liefhad. Nu zou hij in opstand kunnen komen.

Maar er was Eén, dien Abraham nog meer liefhad dan Izak. Het was God. *Hem* had hij boven alles lief. Had God hem niet alles gegeven wat hij had? Ook zijn zoon?

En daarom was hij dadelijk bereid om te doen hetgeen God van hem wenschte; om Hem, dien hij het meest liefhad, te gehoorzamen.

Dit was ook de reden, dat God hem beval om zijn zoon te offeren. God wist wel, dat Abraham zeer bedroefd zou worden. Maar Hij

kon hem dit leed niet besparen. Want Hij wilde hem beproeven. Niet omdat God niet overtuigd was, dat Abraham Hem het meest liefhad. Maar omdat Hij wilde, dat Abraham dit zou *toon*en.

En zoo geschiedde het, hoe moeilijk het Abraham ook viel, want hij had liever zijn eigen leven gegeven, dan zijn zoon op te offeren. Was die zoon niet de zoon der belofte? Had God niet gezegd, dat hij in dien zoon zou gezegend worden?

Doch Abraham geloofde God, en door het geloof offerde hij Izak, zijn eeniggeborene. En toen hij dacht aan de belofte, overlegde hij, dat God immers machtig was, zijn zoon uit de dooden op te wekken. (Hebr. 11 : 17—19.) Nooit had hij iets gehoord over opwekking van dooden. Maar *door het geloof* kwam deze gedachte in hem op. Want God had gezegd, dat *in Izak* zijn nakomelingschap zou genoemd worden. En hij geloofde vast, dat God Zijn belofte gestand zou doen. Daarom, als hij Izak doden moest, was de éénige mogelijkheid, dat God hem weer in het leven teruggaf!

Vroeg in den morgen maakte hij zich dan ook gereed, zadelde zijn ezel, nam twee van zijn jongens met zich, en Izak zijn zoon. Hij kloofde hout tot het brandoffer, en maakte zich op om te gaan naar de plaats, die God hem had gezegd.

Als God iets van ons vraagt, moeten we niet uitstellen. Dat kunnen we van Abraham leeren.

En dan moeten we ook volharden.

Dat deed Abraham. Twee dagen reisde hij, en eerst den derden dag zag hij de plaats van verre. Toen kwam er een nieuwe beproeving. Maar Abraham wankelde niet.

't Was een moeilijk oogenblik voor hem. Hij had de jongens met den ezel achtergelaten, om alleen met Izak te gaan naar de plaats, die hij nu van verre zag. Hij legde het hout van het brandoffer op Izak, en nam zelf het vuur en het mes in zijn hand. Toen zeide Izak opeens: „Mijn vader! zie het vuur en het hout; maar waar is het lam tot het brandoffer?” O, die vraag moest het vaderhart doen ineenkrimpen! Doch Abraham antwoordde zoo schoon, zoo overgegeven: „God zal Zichzelven een lam ten brandoffer voorzien, mijn zoon!” Toen vervolgden beiden zwijgend hun weg. Ook in overgevenheid des harten gingen zij samen. Wat God doet, is goed — was de gedachte, die leefde in hun hart.

Abraham vertelde niet aan Izak, dat hij hem moest offeren. Welk een teedere liefde! Maar zou Izak het niet half begrepen hebben? Hij vroeg ten minste niets meer, en toen zij op den top van den berg een altaar van groote steenen hadden gebouwd, en het hout, dat op Izaks rug was geweest, er op was gelegd, toen liet Izak zich gewillig binden. Handen en voeten saamgebonden; zóó op het hout gelegd!

Welk een smart zal door Abrahams ziel zijn gegaan, toen hij dit

alles deed; toen hij daarenboven het mes opnam om met één slag zijn zoon te slachten! — Welk een smart zal door Izaks ziel zijn gegaan, toen zijn eigen vader hem bond, op het altaar legde, en het mes nam om hem te dooden!

Maar vader en zoon zullen in die ure omhoog hebben gezien, vanwaar de kracht moest komen om niet te wankelen.

De vader had nu eigenlijk zijn zoon geofferd. De zoon had zich laten offeren. Ten duideliĳkſte was het aanschouwd.

Maar dan was het nu ook Gods tijd om in te grijpen. De Engel des Heeren riep, op het oogenblik, dat Abraham het mes opnam om zijn zoon te slachten: „Abraham! Abraham!” En toen Abraham omhoog zag, sprak de Engel: „Strek uwe hand niet uit aan den jongen, en doe hem niets; want nu weet ik, dat gij God vreezende zijt, en uwen zoon, uwen eenige, van mij niet hebt onthouden.”

Met welk een haast en vreugde zal Abraham de touwen hebben losgemaakt! Hoe zal hij zijn lieveling hebben omhelsd!

En zie, toen hij daarna rondzag, ontwaarde hij achter zich een ram, in de verwarde struiken met zijn hoornen vast. Vol dank aan God offerde Abraham dien ram nu Gode ten brandoffer in zijns zoons plaats. En hij was zóó gelukkig, dat hij de plek, waar dit alles geschiedde, noemde: *De Heere zal het voorzien*. Daarvandaan is later het spreek-

woord gekomen: Op den berg des Heeren zal het voorzien worden!

En *is* dit niet zoo? Hoort maar, hoe de Engel des Heeren ten tweeden male van den hemel roept: „Ik zweer bij Mijzelven, spreekt de Heere, daarom dat gij deze zaak gedaan hebt, en uwen zoon, uwen eenige, niet onthouden hebt; voorzeker zal Ik u grootelijks zegenen . . . , en in uw zaad zullen gezegend worden alle volken der aarde: naardien gij mijne stem gehoorzaam zijt geweest.”

Wie bedoelde de Engel met het „zaad,” door hetwelk alle menschen gelukkig zouden worden? Paulus zegt later: „En aan uw zaad — hetwelk is Christus.” (Gal. 3 : 16.) Ja, de offerande van Izak is een beeld van de offerande van Gods Zoon.

O, dat was een nog veel grootere, veel schoonere liefde! Want God offerde werkelijk Zijn Zoon op het kruis. En Hij deed dit vrijwillig; voor Zijn vijanden. Ieder mensch is zondig en heeft een Behouder noodig. Hierin wilde God voorzien. En op Golgotha — den berg des Heeren — *is* dit voorzien. Daar nam de Heere Jezus de plaats in van den zondaar. En ieder zondaar, die belijdt een zondaar te zijn, en in God gelooft, in Zijn opofferende liefde, heeft in Jezus zijn Plaatsvervanger. Welk een liefde was het, dat God voor ons Zijn Zoon niet spaarde! En dat de Heere Jezus Zich als een lam liet slachten! Vertrouwt u daarom toe aan Hem, dië u zoo liefheeft!

Toen nu Abraham de belofte had vernomen, en de Engel ophield te spreken, keerde hij weder tot zijn jongens, en daarna naar zijn huis. O, hoe verblijd zal hij zijn geweest! Nu lag er geen hout meer op Izaks rug. Nu was er geen mes meer in Abrahams hand. Nu waren de smarten en overleggingen hunner harten verdwenen. Abraham en Sara en Izak — ze waren weer samen, gelukkig en gezegend! En hun tenten zullen weerklonken hebben van lof- en dankzeggingen!

Hebt gij nu *gezien*, lieve lezers en lezeressen! dat Abraham God liefhad? Het bleek uit zijn gehoorzaamheid. Ook uit *uw* gehoorzaamheid moet blijken, of gij God liefhebt boven alles. Hij is het waard. Want God gaf u alles.

BIJBELSCH E VRAGEN.

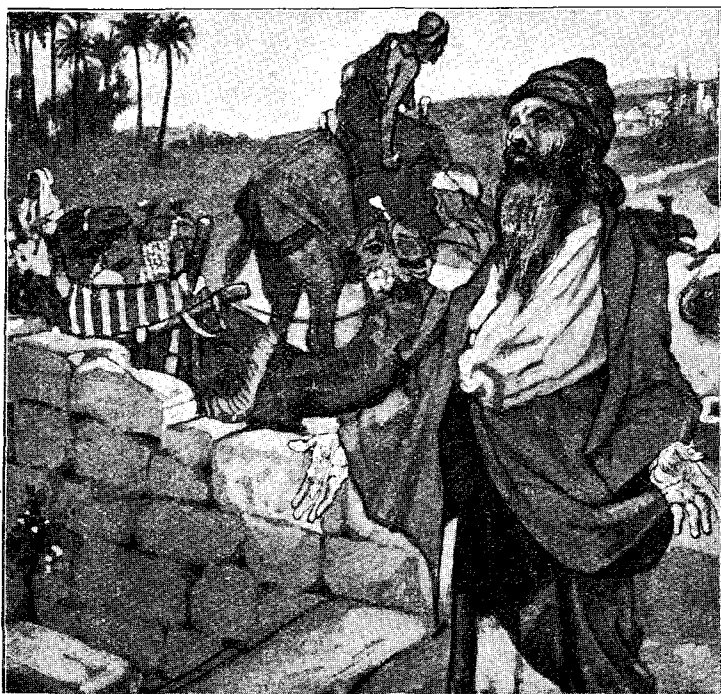
Te lezen: Genesis 22 : 1—19.

1. Welke zware beproeving kreeg Abraham?
2. Waarom was hij dadelijk bereid te geven wat God vroeg?
3. Wat overlegde hij?
4. Wat vroeg Izak onderweg, en wat antwoordde Abraham?
5. Waarvan is de offerande van Abraham een voorbeeld?

De Vriend der Zondagsschool.

„Zie, ik sta bij de waterfontein!”

BIDDEN EN DANKEN.

Abraham en Sara werden heel, heel oud. Maar eindelijk kwam toch de tijd, dat zij door den dood deze aarde moesten verlaten. Het eerst stierf Sara. Zij was honderd zeven en twintig jaar geworden, en God had haar gezegend en ondersteund.

Abraham was diep bedroefd, en hij gevoelde zich eenzaam en verlaten. Maar toch werd hij getroost, want hij zag op tot God, Die in den hemel woont, bij Wien thans zijn geliefde vrouw was. Want allen, die wij liefhebben, en die door God zijn behouden geworden, zijn eigenlijk niet dood, maar leven. De Heer Jezus heeft eens gezegd, dat Mozes God heeft genoemd den God van Abraham, en Hij heeft er toen aan toegevoegd: „God is niet een God van dooden, maar van levenden.” Wat is het heerlijk te weten, dat onze geliefden naar den hemel zijn gegaan! Vooral als wij weten, dat wij ook zelf er eenmaal zullen komen. Ja, de lichamen moeten wij aan de aarde toevertrouwen. Dat moest Abraham ook. Hij kocht daartoe een begraafplaats, want hij had geen stukje grond in Kanaän. De zonen Heths wilden het hem wel *geven*, want zij hielden van Abraham, en erkenden, dat hij als een vorst in hun midden was. Maar Abraham wilde het *betalen*,

en deed het ook. Zoo kreeg hij dan een heel veld, met veel geboomte, en, daar tusschenin was een spelonk, — de spelonk van Machpéla. Daar begroef Abraham zijn lieve doode. Daar hebben later Abrahams zonen, Izak en Ismaël, ook Abraham begraven. Het was een liefelijke, vredige plek. En de lichamen van Abraham en Sara rustten er zacht. Eén in hun leven, waren zij ook samen in één graf. Maar dit gold alleen hun lichaam. Want zij zelf waren in de heerlijkheid. En ook hun lichamen zullen eens worden opgewekt. Dan zullen ze niet meer oud zijn, maar zonder vlek of rimpel in de heerlijke tegenwoordigheid des Heeren Jezus vertoeven, met alle verlostten.

Maar vóórdát Abraham stierf, heeft hij nog gedacht aan zijn zoon Izak. Deze was een godvreezende en gehoorzame jongeman. En hij was ook een aanhankelijke zoon. Hij had zijn moeder zeer liefgehad, en was nu diep bedroefd; bijna troosteloos. Toen dacht Abraham er over, dat het zoo goed zou zijn, als Izak getrouwd was. Want hij gevoelde zijn einde naderen, en dan zou Izak geheel alleen zijn, zonder vader en moeder. En er was bovendien nog een gevaar. Hoe licht zou Izak later, als zijn vader gestorven was, en hij dus aan zijn vader of moeder geen raad meer kon vragen, een vrouw kunnen nemen van de Kanaänieten, in wier midden zij woonden. En dat zou niet naar Gods gedachten zijn. De Kanaä-

nieten waren goddeloos, en zouden eens uit het land worden verdreven. Izak moest dus een vrouw hebben uit het land van Abraham. Maar zou Izak later zelf aldaar een vrouw gaan zoeken?

Toen bracht Abraham deze zaak voor den Heer, en riep daarna zijn knecht, den oudste van zijn huis, den getrouwen Eliëzer, tot zich. Hij liet zijn knecht een eed afleggen, dat hij voor Izak een vrouw zou gaan zoeken in zijn eigen land, en voor zijn zoon nimmer een vrouw zou nemen uit het land der Kanaänieten. Want hij wilde doen hetgeen God wilde. En de belofte stond hem helder voor den geest, dat straks het land der Kanaänieten van alle Kanaänieten zou gezuiverd worden, en aan hem en zijn geslacht ten deel zou vallen.

Welk een goede heer was Abraham! Hij was zeker door zijn voorbeeld en gebed tot zegen geweest voor Eliëzer. En niet alleen in zijn leven dacht hij aan hetgeen goed was voor zijn huisgenooten en zijn kinderen, maar ook na hem wilde hij er, zooveel aan hem lag, voor zorgen, dat allen den weg des Heeren hielden. Daarom was hij bezig met Izak, dien hij zoo dikwijls over God gesproken had, en die zijn vader navolgde in de vrees des Heeren. Daarom wilde hij voorzien in hetgeen Izak behoefde voor deze aarde, en hoewel hij wist, dat de Heer voorzien zou, was hij er toch ook van overtuigd, dat wij steeds moeten doen wat

wij kunnen. Daarom dacht hij er ook aan, om aan zijn getrouwen huisknecht zijn zoon, en de belangen van dien zoon, aan te bevelen.

En Eliëzer aarzelde geen oogenblik om te voldoen aan den wensch van zijn heer. Hij maakte tien kameelen gereed, beladen met allerlei schatten voor de vrouw, die wilde meegaan, en hij ging naar Mesopotamië.

Hij wist, dat Abrahams gebed hem vergezelde. Ook, dat Abraham gezegd had: „God Zelf zal Zijn Engel voor uw aangezicht zenden, dat gij voor mijn zoon van daar een vrouw neemt.” Maar hij wist tevens, dat het gebed en geloof van anderen niet genoeg was; dat hij ook zelf in afhankelijkheid des Heeren zijn weg moest gaan.

Zie hem daar nu staan bij de waterfontein! Een man, die bidt en werkt! Hij is heengetogen naar het land, waar hij zijn moet. En nu heeft hij buiten de stad een rustplaats voor zijn kameelen uitgekozen. Het is avond. De tijd, dat de putsters met de kudde zullen komen naar de waterfontein. Dit is een goede gelegenheid, denkt hij, om de vervulling van zijn wensch te verkrijgen. O, hoe gaarne zou hij zijn heer verblijden! Hoe gaarne het middel zijn in Gods hand, om een goede vrouw te vinden voor den zoon van zijn heer! En was er niet slechts Eén, die hierin afdoend goed kon helpen?

Tot dien Eénen wendde hij zich nu in het gebed. „Doe het mij

toch wel gelukken," smeekte hij. „Gedenk toch aan mijn heer Abraham!" En erkennende, dat God alle dingen leidt, ook de kleinste, vroeg hij, of het hem ook uit de omstandigheden mocht duidelijk worden wat Gods wil was. Zou een der jonge dochteren, die zouden komen om te putten, op zijn vraag om water, niet alleen zijn kruik vullen, maar ook de kameelen drenken, dan zou dát de vrouw voor Izak zijn.

En zie, het gebed was nog niet uitgesproken, of daar kwam een schoone jongedochter, een meisje, dat een hart bleek te hebben voor anderen. Toen Eliëzer haar om water vroeg, snelde zij naar de fontein en gaf hem te drinken, ja, zij gaf onvermoeid al die kameelen te drinken. En kameelen drinken veel! Zoo moest ze heel wat malen haar kruik laten zakken. Zoo moest ze heel wat keeren heen en weer loopen om den drinkbak te vullen.

Was het wonder, dat Eliëzer met stille bewondering dit tooneel aanzag? Hij zweeg stil om op te merken, hoe voorspoedig de Heer zijn weg maakte. En hij vergat het danken niet! Eerst had hij gewerkt en gebeden. En nu God zoo wonderbaar geholpen had, boog hij zijn hoofd, en zeide: „Geloofd zij de Heer, de God van mijn heer Abraham!"

Door een gesprek met het jonge meisje hoorde hij, dat zij Rebekka heette, en een kleindochter was van

Nahor, Abrahams broeder. Dus behoorde zij tot zijn land en familie. En het gevolg van het gesprek en van het geschenk, dat Eliëzer aan Rebekka gaf, was, dat Rebekka's broer, Laban, die veel hield van geld en goed, Eliëzer kwam uitnoodigen om in hun huis te komen vernachten.

Hoe gemakkelijk ging alles! De kameelen werden verzorgd; ze kregen stroo en voeder. Eliëzer en zijn mannen werden verkwikt, doordat hun voeten werden gewasschen en zij konden uitrusten. En heerlijke spijsen werden hun voorgezet.

Maar Eliëzer wilde niet eten vóórdat hij zijn boodschap had gedaan. Getrouwe man! En nu moesten allen wel luisteren. Daarop begon hij dan het heele verhaal te vertellen, wees op Gods leiding en op de verhooring des gebeds, en vroeg toen aan de familie, of hij Rebekka zou mogen meenemen naar het verre land als vrouw voor Izak.

Rebekka's familie maakte geen bezwaar, maar zeide: „Van den Heer is deze zaak voortgekomen... zie, Rebekka is voor uw aangezicht, neem Rebekka, en trek heen." En toen boog Eliëzer zich opnieuw dankend neder voor zijn God, Die aller harten neigde. En hij gaf vele schatten aan Rebekka, en aan haar broer en moeder. En zij aten en dronken samen, terwijl Eliëzer en zijn mannen dien nacht overbleven.

's Morgens wilde Eliëzer vertrek-

Rebekka ontmoet Izak.

ken. Maar dat was niet naar den wensch van Rebekka's broer en moeder. Zij wilden, dat zij nog een dag of tien bleven. Doch Eliëzer vond dit niet goed. Hij verlangde er naar, zijn heer en diens zoon gelukkig te maken. Hij had behoefte, te vertellen aan zijn bidgenden meester, hoe voorspoedig diens God zijn weg had gemaakt. Toen besloten zij het aan Rebekka zelf te vragen. En deze zeide dadelijk: „Ik zal trekken!” Welk een goede vrouw kreeg Izak! Ze was liefderijk, behulpzaam, onvermoeid in weldoen. En ze was beslist. Ik denk, dat ze Izak nu al heel liefhad, hoewel ze hem nog niet gezien had; want door al wat Eliëzer haar over hem en zijn vader had verteld, en door Gods wonderbare leiding, ging haar hart naar Izak uit.

Weet ge iemand, dien *wij* liefhebben kunnen, al hebben wij Hem niet gezien? Het is de Heer Jezus. God, de Vader, heeft Zijn dienstknecht uitgezonden, dat is de Heilige Geest, om ons veel te vertellen over Zijn Zoon, en om ons op te wekken, tot dien Zoon te gaan. En de Zoon, de Heer Jezus, ziet naar ons uit. Hij bidt, dat wij tot Hem zullen komen. Ja, Hij bidt in den hemel, tot dat Hij alle geloovigen komt alhalen om ze in het Vaderhuis in te voeren. — Maar hoe is het nu met u, lieve kinderen? Luistert gij naar het woord van den Heiligen Geest, dat we hebben in den Bijbel? Vindt ge het niet schoon, al wat u daar wordt gezegd over den Heer Jezus?

Hij is zoo rijk, zoo goed, zoo vol liefde. En Hij wil zoo gaarne, dat gij tot Hem komt. Ik kan u zeggen, dat dit alles *mij* met beslistheid tot Hem heeft doen gaan. En nu heb ik Hem hartelijk lief, hoewel ik Hem niet gezien heb. Maar ik verlang er naar, Hem te zien. Mijn hart klopt sneller, als ik er aan denk, dat dit weldra gebeuren zal. O, mocht het spoedig plaats vinden! Wilt ook *gij* Hem niet liefhebben? Wilt ge niet nu, nu ge dit blaadje leest, met beslistheid zeggen: „Ik zal trekken!”?

Zoo vertrokken ze dan nog dienzelfden dag. En Rebekka werd gezegend en hartelijk gegroet door haar familie. Weldra reden Rebekka en haar voedster, en eenige jonge meisjes, die met haar meegingen om haar te dienen, op kameelen en volgden Eliëzer.

Onderweg heeft zeker Eliëzer nog heel veel verteld van Izak. En toen op zekeren dag Rebekka in de verte een man zag, liet zij zich haastig van haar kameel afzakken. Ze had een voorgevoel, dat die man haar bruidegom was. Haar hart klopte snel. En weldra wist zij, dat die man Izak was. En toen Eliëzer alles had verteld, nam Izak Rebekka mee naar de tent van zijn moeder Sara. Zij trouwden; en Izak had Rebekka hartelijk lief.

Zoo had de Heer hem troost geschonken na den dood zijner moeder. Nu was hij niet meer alleen. Nu kon zijn vader ook gerust zijn, want als er straks kinderen zouden ge-

boren worden, zou de belofte kunnen vervuld worden, dat Abraham in Izaks zaad zou gezegend worden.

Izak had vertrouwd op den God zijner moeder. En hij was niet beschaamd uitgekomen. Hij had niet gedacht: mijn vader en Eliëzer bidden, dat is voldoende. Neen, hij bad zelf ook. En evenals Eliëzer bad bij de waterfontein, ging Izak tegen den avond uit om in het veld te bidden. En zie, toen hij zijn oogen ophief, zag hij de kameelen!

Zoo hoort en verhoort de Heer. Hij zegt: „Eer zij roepen, zal ik antwoorden.” Is dit niet heerlijk? Hij hoort ook naar uw ouders, naar u. O, dat we toch steeds met al onze nooden tot God gingen! Hij wil, dat wij veel bidden. Want Hij wil ons zoo gaarne helpen, uit-helpen. En als wij van Hem hulp hebben verwacht en verkregen, zullen wij Hem daarna ook zeker danken.

BIJBELSCH E VRAGEN.

Te lezen: Genesis 23 en 24.

1. Waar werden Sara en Abraham begraven?
2. Welke opdracht kreeg Abrahams knecht vóórdat Abraham stierf.
3. Wat deed Abrahams knecht bij de waterfontein?
4. Wat lezen we over de jonge dochter, die Izaks vrouw wilde worden, en hoe heette zij?
5. Wat deed Izak in het veld?
6. Waar bracht Izak Rebekka?

Gebuuikt maark 43

Leeringen wekken,
voorbeelden trekken.

Willem, een jongen van acht jaar, had geen ouders meer. Hij zou nu verder bij zijn grootmoeder verzorgd worden. Deze was een lieve vrouw, die den Heer kende. Ze bemerkte al spoedig, dat Willem meer lust had tot spelen dan tot leeren.

Het zal zoo ongeveer zes weken geweest zijn, dat Wim bij haar was, toen hij 'des Zondags als naar gewoonte uit de Zondagsschool kwam. Ditmaal met een boekje: „De Vriend der Zondagsschool.”

„Zoo Wim,” zeide zijn grootmoeder, „een boekje gekregen? Dat wil ik ook graag eens lezen. Kom, laten we het samen doen. Ik lees het eerste stukje voor, en jij het laatste.” En zoo gebeurde. Totdat zij kwamen aan de Bijbelsche Vragen, die beantwoord moesten worden.

Grootmoeder vroeg: „Wim, heb jij daar al eens aan meegedaan?”

Een weinig beschaamd zei Wim: „Ja Opoe, één keer.”

„En ik zie, dat dit al het vijfde boekje van dit jaar is. Dat vind ik jammer. Na één keer moet je het werk niet al opgeven, jongen! Je kunt met zoo iets zooveel leeren. En de Heer zegent een kind, dat vlijtig is; onthoud dat, beste Wim.”

Enkele dagen na dit gesprek gingen Wim en zijn grootmoeder naar een Tante, die jarig was.

Binnengekomen stond grootmoeder verbaasd over een mooie plaat in lijst aan den wand.

„Dat is zeker een geschenk voor je verjaardag?” merkte ze op.

„Ja,” zei Tante, „dat heb ik van morgen van vader en Thijs gehad.”

„Daar begrijp ik niets van! Ik dacht, dat een jongen als Thijs, van even acht jaar, nog geen geld had.”

„Ja, dat zal ik u eens vertellen. Maar gaat u eerst zitten. Ziet u, Thijs komt zoo nu en dan met een boekje van de Zondagsschool thuis. Zondagsmiddags, na het eten, is dan zijn eerste werk het boekje lezen, en daarna de antwoorden op te schrijven op de Bijbelsche Vragen.”

„Jawel, ik heb juist voor het eerst zoo'n boekje gezien en gelezen met Wim.”

„Nu, omdat Thijs verleden jaar vijfmaal alle vragen goed beantwoord heeft, kreeg hij die mooie plaat als belooning, en nu gaf vader er de lijst om.”

Grootmoeder zag Wim eens aan.

„Ziet ge wel, Wim, hoe vlijt beloond wordt?” merkte grootmoeder op. „Als ik mij niet vergis, dan is het een voorstelling van David en Saul. Zie je wel, Wim? Hoe duidelijk kun je aan het gezicht van David zien, dat er vrede in zijn hart was, en dat hij zich veilig gevoelde in de handen van den Heer. Bij Saul is dit zoo geheel anders; je kunt het op zijn gezicht lezen.”

„Ja,” zei Tante, „en nu heeft Thijs dit jaar weer flink gewerkt. (En wij durven haast niet denken,

dat hij wéér zoo'n plaat krijgt. Maar *als* het zoo is, dan bewaren we hem voor vaders verjaardag, en dan geeft moeder er een lijst omheen, en zoo wordt ons kamertje netjes. Aardig, niet waar?”

„Dat zal waar zijn. Maar toch moet ik zeggen, hoe goed ik het vind, dat het werk de kinderen niet zal meevallen. Ze gunnen zich zoo weinig tijd om na te denken.”

„Daarin hebt u gelijk. En ik wil wel eerlijk zeggen, dat de eerste maal, toen Thijs zeven jaar was, vader, nadat ze samen de antwoorden opgezocht hadden, alles voor hem opgeschreven heeft. Maar o wee, toen heeft de juffrouw er onder geschreven: „Thijs, dit is geen eigen werk; zult ge den volgenden keer eens zelf schrijven?” En Thijs is toen zelf begonnen. Het was lang niet mooi geschreven, hij durfde het haast niet te geven, maar o, wat was hij blij te lezen: „Thijs, je hebt je best gedaan, ga zoo voort.” En ik moet u zeggen, nu heeft hij er zelf schik in gekregen, en al was er eerst nog wat hulp bij noodig, nu denkt hij al zelf na. De vragen zijn ook niet moeilijk.”

„Wel Wim,” zei grootmoeder, „zou je niet denken dat 't met jou ook zoo kon gaan?”

Wim knikte.

Nu, als de boekjes weer komen het volgend jaar, zullen wij eens zien, of Willem woord houdt.

